

Evropská
komise

PANORAMA

Se zaměřením na evropskou regionální a městskou politiku

ZIMA 2019 / Č. 71

Portugalská agenda upřednostňuje růst a udržitelnost

PŘESHraniční
SPOLUPRÁCE
POSILUJE RODINU
INTERREG

OBČANÉ SE
PŘIPOJUJÍ K DEBATĚ
EVROPSKÉHO TÝDNE
REGIONŮ A MĚST

Regionální
a městská
politika

PANORAMA

OBSAH

ÚVODNÍK: Elisa Ferreira, evropská komisařka pro politiku soudržnosti a reformy.....	3
STRATEGICKÁ ZPRÁVA: ESIF prosazuje celoevropské sociálně-ekonomické konvergence, odolnost a územní soudržnost.....	4
ENI CBC: Programy přeshraniční spolupráce evropského nástroje sousedství spojují své síly.....	6
FI CAMPUS 2019: představí projekty financované z nástrojů evropských strukturálních a investičních fondů.....	12
PORTUGALSKO: pohled na současné a budoucí politické priority země, včetně udržitelnosti a změny klimatu, a na programy a projekty, které je podporují.....	16
JAK TO VIDÍTE VY: využití veřejných a soukromých fondů se společnými investicemi k posílení evropských hospodářství; Plán oběhového hospodářství v Portugalsku pro region Lisabonu a údolí řeky Tajo.....	26
EVROPSKÝ TÝDEN REGIONŮ A MĚST: Ohlédnutí za rokem 2019, který se pyšnil rekordní účastí na workshopech, debatách, výstavách a vyhlášení cen REGIOSTARS.....	28
STRUČNÝ PŘEHLED AKTUALIT	33
YOUTH4REGIONS: sdílení nápadů ohledně financování EU se španělskými občany v Córdobě a překlenutí digitální mezery ve městě Ávila ve Španělsku.....	34
DATA POINT: poznatky o indexu regionální konkurenceschopnosti v rámci země odhalují rozsáhlé rozdíly napříč EU.....	38
MAPY: posouzení dostupnosti Evropy pomocí hlavních silničních sítí.....	40
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: chvályhodný pokrok železniční trati kolem hory Etna na Sicílii.....	42
PROJEKTY: profily úspěšných projektů z Česka, Španělska, Maďarska, Francie a Belgie.....	43

9

13

23

29

36

42

ÚVODNÍK

Neopomínáme žádný region ani žádného člověka

Feliz Ano Novo e uma calorosa saudação aos leitores da revista Panorama! Je mi potěšením pozdravit vás a popřát vám šťastný rok 2020 v mém rodném jazyce.

Moje vazba na Evropu a regionální politiku má hluboké kořeny v mé osobní životní cestě. Vyrůstala jsem v diktatuře a Evropa pro mě vždy byla – a nadále zůstává – symbolem naděje, demokracie a svobody. Moje akademická studia se týkala oblasti regionální politiky a evropské integrace. Jako mladá ekonomka jsem více než deset let pracovala na řešení otázek regionálního rozvoje.

Později, ve funkci ministryně plánování, jsem pracovala na vyjednávání finančního rámce na období 2000–2006. Coby členka Evropského parlamentu a později jako viceguvernérka centrální banky jsem pracovala s klíčovými ekonomickými soubory v zájmu rozvoje hospodářské a měnové unie.

Díky těmto rozličným zkušenostem jsem si mohla uvědomit, jak jsou tyto různé oblasti politiky vzájemně propojeny a jak je důležité zachovat soudržnost základním principem, který zůstane v jádru evropského projektu.

A to dnes platí více než kdy jindy. Globalizace, digitální revoluce a změna klimatu jsou výzvy, kterým musí Evropa čelit společně. Představují příležitosti k přeprogramování našeho ekonomického modelu a k budování spravedlivější a prosperující společnosti. Tyto změny však v mnoha našich regionech vyvolávají obavy a úzkost.

Mým cílem je společně s vámi všemi zajistit, že tyto příležitosti využijeme, že provedeme nezbytné reformy směrem k zelenější, propojené a digitální ekonomice a, což je velmi důležité, poskytneme tu správnou podporu těm, kterých se tento přechod dotkne více.

Naší prioritou musí zůstat komunikace. Ačkoli tato politika přinesla ohromné výsledky pro mnoho občanů, stále se jí za to nedostává odpovídajícího uznání. Já bych chtěla navštívit regiony, porozumět místním zájmům a snažím, podpořit rychlejší a lepší realizaci projektů a ujistit místní komunity o tom, jak moc na nich záleží.

Současné výzvy po nás požadují, abychom byli odvážní při prosazování soudržnosti, rozhodnutí zavádět nezbytné reformy a odhodláni postarat se o to, aby žádní lidé ani žádný region nezůstali mimo hru. Postavme se těmto výzvám, společně! ■

Elisa Ferreira

Evropská komisařka pro politiku soudržnosti a reformy

Strategická zpráva: Investice ESIF do inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začleňování ve všech regionech EU

V nejnovějších zprávách o pokroku členské státy uznávají rozhodující úlohu evropských strukturálních a investičních fondů při řešení environmentálních, hospodářských a sociálních změn a zavádění reforem nutných pro udržitelnou budoucnost.

Evropské strukturální a investiční fondy zahrnují Fond soudržnosti (FS), Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF). Jejich hlavním účelem je prosazovat celoevropské sociálně-ekonomické konvergence, odolnost a územní soudržnost.

V roce 2018 zajistily fondy ESI s rozpočtem přibližně 460 miliard EUR – přes 643 miliard EUR s národním spolufinancováním –

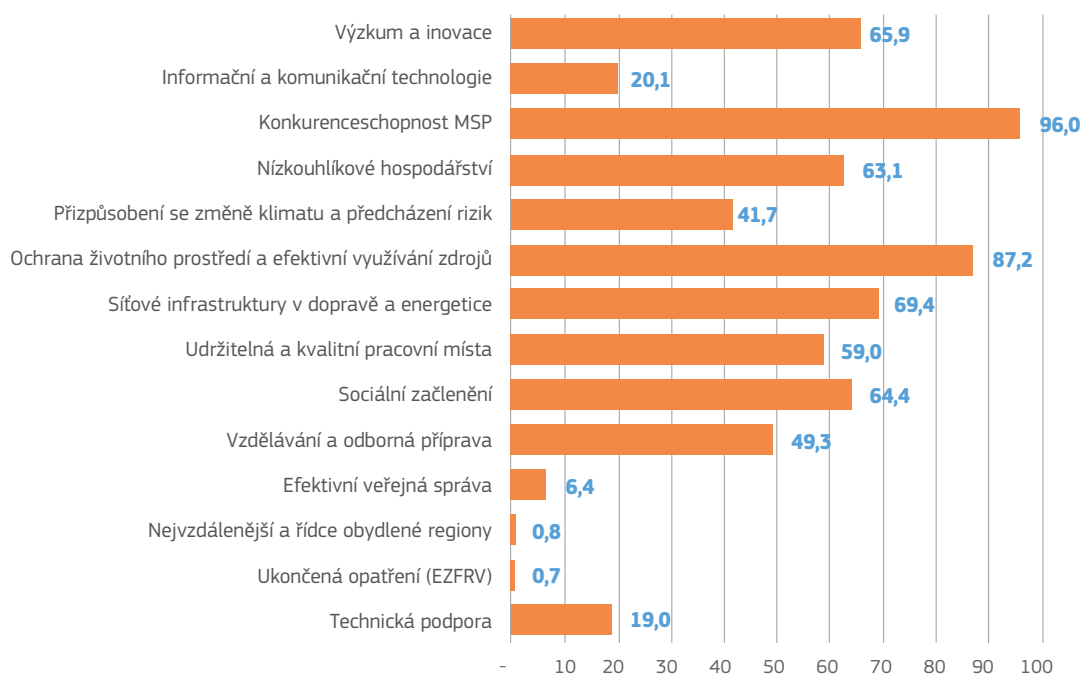
kritické množství investic do prioritních oblastí EU prostřednictvím sdíleného řízení mezi Komisí a členskými státy. Podporou tvorby pracovních míst, růstu a investic a posilováním jednotného trhu, energetické unie a správy ekonomických záležitostí reagují tyto investice na potřeby reálné ekonomiky.

Dne 17. prosince zveřejnila Komise „Strategickou zprávu 2019 o provádění fondů ESI“, která poskytuje podrobné a aktualizované informace o provádění programů ESIF na období 2014–2020 ke konci roku 2018 na základě zpráv o pokroku členských států. V té době bylo již přiděleno 72 % dostupných zdrojů ESIF.

Tato zpráva a platforma veřejně přístupných údajů o ESI fondech (<https://cohesiondata.ec.europa.eu>) poskytují důkladný přehled o pokroku ve všech tematických oblastech. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://europa.eu/!uD83tU>

Projekty, které jsou již financovány, mají v klíčových oblastech politiky čím dál větší dopad

- › je podporováno více než 1,6 milionu podniků – včetně farem;
- › na podporovaných farmách bylo vytvořeno 300 000 nových pracovních míst;
- › 26 milionů osob získalo pomoc při školení, vzdělávání nebo hledání práce;
- › 8,3 milionů domácností bude mít přístup k lepšímu širokopásmovému internetu;
- › ve výstavbě či v rekonstrukci je právě více než 3900 km železničních tratí;
- › z probíhajících projektů v oblasti zdravotnictví má užitek na 60 milionů lidí.

Díky současnému zaměření politiky a jejímu přizpůsobivému rámci mohou ESI fondy významně přispívat k řešení nových a vznikajících výzev. Většina oblastí financování již podporuje cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje (SDG) a opatření v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a snižování rizik a toto zaměření lze podle potřeby v rámci programů ESIF dále posílit.

Priority a úspěchy

Od začátku programového období 2014–2020 se evropské strukturální a investiční fondy zaměřily na dosažení socioekonomické konvergence, odolnosti a územní soudržnosti, pomáhají řešit současné i vznikající výzvy a pokládají základ pro udržitelnou budoucnost EU.

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR): Projekty podporované v rámci EFRR přispěly k dalšímu posílení oblastí, jako jsou výzkum a inovace, informační a komunikační technologie a konkurenceschopnost malých a středních podniků. Výsledkem je

vytvoření 300 000 pracovních míst, podpora 20 000 výzkumných pracovníků a více než 8 milionům domácností bude nabídnut lepší přístup k širokopásmovému připojení.

Fond soudržnosti: Projekty Fondu soudržnosti pomohly členským státům s největšími potřebami rozvoje v oblasti životního prostředí a dopravy při plnění norem EU. Například v současné době je v plánu více než 1300 km rekonstruovaných železničních tratí a 275 km nových nebo vylepšených linek metra a tramvají a vylepšené čističky odpadních vod, které budou sloužit více než 12,5 milionům lidí.

Evropský sociální fond (ESF): ESF i nadále hraje zásadní úlohu při podpoře zaměstnanosti, vzdělávání a odborné přípravy a dalším snižování chudoby a nerovností. Mezi dopady patří více než 23 milionů lidí, kteří dostávají pomoc, aby měli lepší pracovní příležitosti, 3,4 milionu lidí získávajících kvalifikaci a 2,7 milionu mladých lidí podporovaných v rámci Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV): EZFRV slouží jako katalyzátor na podporu udržitelného a inovativního zemědělství a lesnictví a pro oživení venkovských oblastí. Například 75 % celkové plochy EU v rámci ekologického zemědělství získalo podporu prostřednictvím projektů transformace nebo uchování a 130 000 farem dostává pomoc se zvyšováním své konkurenceschopnosti.

Evropský námořní a rybářský fond (ENRF): Projekty ENRF mají strategický vliv na pomoc rybářům při přechodu na udržitelný rybolov, na podporu udržitelné akvakultury a na pomoc prosperujícím pobřežním komunitám. Doposud bylo v celé EU financováno téměř 34 000 projektů.

Sousedé spojují své síly, aby čelili globálním výzvám

Komunita ENI CBC zahrnuje stovky tisíc lidí pracujících na vnějších hranicích EU, občanů z Evropy i mimo ni, kteří společně podporují různé činnosti, stimulují hospodářský růst a předávají své znalosti.

Od GŘ NEAR po GŘ REGIO je plánováno další posilování spolupráce na vnějších hranicích EU, které bude vycházet z rámce politiky sousedství a politiky soudržnosti. V praxi jde stále o budování důvěry a spojení mezi lidmi žijícími na vnějších hranicích Evropské unie a zlepšování každodenního života lidí žijících na obou stranách hranic prostřednictvím spolupráce. Dále jde také o budování silnic k propojení trhů a zlepšení cestovního ruchu, recyklaci odpadu do hnojiv a ochranu ohrožených druhů, jejímž cílem je zastavit pokles biologické rozmanitosti.

Od 1. ledna 2020 se programy přeshraniční spolupráce v rámci evropského nástroje sousedství (ENI) připojují k GŘ REGIO jako součást rodiny Interreg s cílem zvýšit koordinaci a umožnit synergie s ostatními nástroji územní spolupráce.

Tento program zahrnuje 31 různých zemí s rozmanitými jazyky, kulturami a životními styly. Bez ohledu na tyto rozdíly všichni účastníci pracují pro dobro místních komunit na obou stranách hranice EU, řeší překážky a hledají společná řešení. V těžkých dobách jsou tyto programy živoucím důkazem skutečného významu spolupráce: zachování spojení, sdílení a výměny napříč hranicemi.

Překračování hranic

Nikdy dříve nebyly naše výzvy tak globální: znečištění, změna klimatu, sociální napětí a další. Pokud je zasažena pohraniční oblast sousedící země, bude přirozeně ovlivněna i Evropa, a to platí i naopak. Reakce na krizové situace nelze připravit někde v izolaci: když globální problémy překračují hranice, nemusí žádat o víza.

Programy přeshraniční spolupráce (CBC) na vnějších hranicích EU dávají tisícům organizacím možnost spolupracovat, vyměňovat si poznatky a znalosti ze svých každodenních činností a přinášet svým regionům viditelné výsledky. Těchto 15 programů ENI CBC fungují od finské a ruské hranice na severu až po hranice Maďarska a Ukrajiny na východě a oblast mezi Itálií, Severní Afrikou a Středním východem na jihu. Zahrnují tisíce kilometrů pozemních a mořských hranic s jedním námořním přechodem a třemi mořskými pánvemi, což během programového období 2014–2020 představuje celkovou investici ve výši 1 miliardy EUR. K dnešnímu dni bylo podáno více než 4200 žádostí a financování bylo uděleno téměř 600 projektům. V této oblasti je více než 2000 příjemců, nevládních organizací, univerzit, obcí a soukromých společností: malý svět v pohybu, veřejný i soukromý, budující důvěru mezi komunitami.

Přijímání společných pravidel

„Před mnoha lety, když jsme začínali, existovalo více zrcadlových projektů: lidé na jednom území měli tendenci dělat to samé, co lidé na druhé straně,“ říká Mathieu Bousquet, vedoucí oddělení C1 – Gruzie, Moldavsko, sousedství přes hranice v GŘ NEAR. „Ale nyní spolu příjemci čím dál více spolupracují s jedním společným cílem.“

Spolupráce podél vnějších hranic EU se začala tvořit již v roce 2006. Když byl tento nástroj během prvního programového období (2007–2013) rozšířen tak, aby zahrnoval celé sousedství, setkal se s mnoha výzvami a poprvé byl použit soubor společných pravidel.

„Všichni se museli vzdát toho, co znali z dřívějších, specifických postupů financování, které jim byly známé: členské státy nařízení o politice soudržnosti a partnerské země zase způsobu rozvojové pomoci a technické podpory“, vysvětluje Carlos Bolaños, vedoucí týmu v TESIM, technické podpoře k provádění a správě programů ENI CBC. „Dnes můžeme říci, že máme skutečné, ryzí partnerství se společnou správou programů. A tento „pocit osvojení“ je v oblasti spolupráce poměrně jedinečný, což je skutečný přínos iniciativy ENI CBC.“

Programy ENI CBC se dobře drží i navzdory Evropským finančním krizím a místním nejistotám. První programové období bylo realizováno během hluboké hospodářské krize Evropy a jejích sousedů, zatímco konflikty si vybíraly svou daň v Sýrii a na Krymu panovaly napjaté vztahy. Závazek zúčastněných stran však byl silný a spolupráci se podařilo nejen přežít, ale dokonce ji prodloužit o druhé období, od roku 2014 do roku 2020. V současné době už je třetí fáze za rohem a začaly již práce pro programové období 2021–2027. Ačkoli budou zavedena nová pravidla, komunita je připravena znovu se posunout na další úroveň.

„Když jsme začínali, připadalo nám nemožné, že by toto partnerství bylo rovnocenné a že by nějaký projekt mohl vést příjemce z partnerské země,“ pokračuje Carlos Bolaños. „Ne proto, že by na to neměli schopnosti, ale jednoduše proto, nařízení Evropské Unie vztahující se na správu veřejných fondů jsou docela složité a musíte se s nimi podrobně seznámit. V této oblasti jsme dnes udělali opravdu významný pokrok.“

Ve skutečnosti nejenže je Ruská federace zemí s největším počtem příjemců (dosud 390), ale 30 % projektů v současnosti vedou organizace nebo instituce partnerských zemí.

Nové způsoby spolupráce

Tak jak velké tyto projekty jsou? Jejich finanční rozměr se pohybuje od 50 000 do 3 milionů EUR. Často se jedná o pilotní iniciativy, které otevírají cestu k novému modelu spolupráce ve více odvětvích, od ochrany životního prostředí po přenos technologií ve prospěch malých a středních podniků, od obnovy kulturního dědictví přes rozvoj infrastruktury k otevření trhu až po podporu udržitelného cestovního ruchu.

„Vřele vítáme příchod programů ENI CBC v rámci GR REGIO, který je plánován na začátek příštího roku. Těšíme se na spolupráci se sousedními zeměmi, která nám pomůže udržet si silný osobní přístup a zároveň připraví půdu pro novou generaci programů. Chceme využít navrhovaná zjednodušení pro období po roce 2020 a vytvořit silnější vazby mezi programy rodiny Interreg,“ říká Jean-Pierre Halkin, vedoucí oddělení pro makroregiony, nadnárodní / meziregionální spolupráci, NPP a rozšíření v GR REGIO. „Zároveň budeme mít v roce 2020 příležitost oslavit 30. výročí Interregu jako sloučené rodiny. Rok 2020 bude rozhodně Rokem spolupráce.“

Znalosti a nástroje pocházejí již z předchozích generací programů evropského nástroje sousedství a partnerství (ENPI). Současné programy ENI CBC pokračují v předchozím úsilí a notně přispívají k další konsolidaci bohatých zdrojů ve formě mezilidských vztahů a k odstraňování stereotypů a historických předsudků – protože na susedech záleží! Protože na spolupráci záleží! ➤

Programy ENI CBC

Sjednané projekty

- Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina**
www.huskroua-cbc.eu
- Rumunsko – Ukrajina**
www.ro-ua.net
- Rumunsko – Moldavská republika**
www.ro-md.net
- Černomoří Povodí**
www.blacksea-cbc.net
- Itálie – Tunisko**
www.italietunisie.eu
- Středomoří Povodí**
www.enicbcm.eu
- Kolarktický region**
www.kolarctic.info
- Karélie**
www.kareliacbc.fi
- Jihovýchodní Finsko – Rusko**
www.sefrcbc.fi
- Estonsko – Rusko**
www.estoniarussia.eu
- Lotyšsko – Rusko**
www.latruscbc.eu
- Lotyšsko – Litva – Rusko**
www.eni-cbc.eu/lb
- Litva – Rusko**
www.eni-cbc.eu/lr
- Polsko – Rusko**
www.plru.eu
- Polsko – Bělorusko – Ukrajina**
www.pbu2020.eu

Financováno Evropskou unií

Interreg 30 years together

Technical support to the implementation and management of ENI CBC projects is provided by a consortium led by ParticiP

TESIM
particip
www.tesim-enicbc.eu

Rozvíjení citu pro historii

Chcete „procítit“ umění, historii a přírodu pomocí moderních technologií kombinovaných s tradičními historickými způsoby rekonstrukce? Pokud ano, pak se připravte na překvapení v nové místnosti Fortepiano lotyšského zámku Alūksne, vraťte se do historie v ruském parku Pavlovsk, nebo si v noci vyrazte ven s netopýry v panství Litene Manor v Lotyšsku.

Nová „prohlídka pro smysly“ je výsledkem spolupráce mezi lotyšskými a ruskými partnery v rámci projektu „630 verst plných pocitů“, který byl financován programem ENI CBC Lotyšsko – Rusko. Cílem tohoto projektu je vytvořit jedinečný turistický zážitek odhalováním úchvatných krajín, panských parků a hradů v pohraničí mezi Lotyšskem a Ruskem. Mezi turistické body patří rezervace / muzeum Izborsk, panství Kraslava a Lūznava, panský park Preiļi a panství Arendole, Varaklani a Litene. Nová turistická trasa začíná od Krāslavy, vede do Alūksne v Lotyšsku a poté pokračuje do Pavlovska v ruském Petrohradě.

Na základě úspěšné spolupráce v předchozím programovém období budou partneři pokračovat při společné propagaci této trasy. Zaměří se také na posílení odborných dovedností pracovníků v cestovním ruchu pořádáním seminářů, výstav, konferencí a festivalů.

Spolufinancování programu ve výši 720 000 EUR posílí historickou a kulturní kapacitu přeshraniční oblasti a přispěje k socioekonomickému rozvoji lotyšských regionů Vidzeme a Latgale a regionů Pskov a Petrohrad v Rusku.

<http://latruscbc.eu/projects/630-versts-full-of-feelings/>

INOVACE A EKONOMICKÝ ROZVOJ STŘEDOMOŘÍ

Kosmetika z vedlejších produktů z vína

K čemu můžete použít odpad z hroznů? Jeden projekt financovaný EU se z něj snaží vytvořit nový zdroj nebo jej využít v kosmetice či výrobcích pro zdraví.

Tradiční sklizeň hroznového vína ve Středomoří má velký potenciál, který dosud nebyl efektivně využit. Všeobecně platí, že farmáři pěstující vinnou révu se zaměřují na zvyšování kvality hroznů a vína a už moc neuvažují nad tím, jak by bylo možné co nejlépe využít odpad z hroznů. Nicméně od té doby, co byly zjištěny prospěšné účinky vedlejších produktů z vína, pustil se projekt „BESTMEDGRAPE“ do výzkumu nových antioxidačních / protizánětlivých / anti-neurodegenerativních přípravků. Tento projekt právě provádí Itálie, Tunisko, Francie, Libanon a Jordánsko v rámci programu ENI CBC Středozemí a je řízen autonomním regionem Sardinie v Itálii.

Cílem je zkoumat vedlejší produkty vína jako zdroj bioaktivních látek, který by bylo možné použít k inovativní komerční farmaceutické výrobě. Tento projekt tak nejen zhodnotí vynikající středomořskou plodinu, kterou vinná réva je, ale zároveň rozšíří hodnotový řetězec révy vývojem nanotechnologických produktů. Výsledkem bude podpora místní ekonomiky, více pracovních příležitostí a zároveň snížení znečištění životního prostředí, které obvykle vzniká vlivem velkého objemu odpadu při výrobě vína. ➤

<http://www.enicbcmed.eu/projects/bestmedgrape>

Řeky bez odpadků pro čisté Černé moře

Mohla by „zásada 3R“, tedy „reduce, reuse, recycle“ (redukovat, znovu používat, recyklovat) pomoci zachránit Černé moře? Toto úmoří je z hlediska plovoucího odpadu nejvíce znečištěným mořem v Evropě. Téměř všechny odpad jsou tašky a láhve, které do moře přináší jeho hlavní řeky: dvěma hlavními zdroji znečištění Černého moře z vnitrozemských oblastí jsou řeka Rioni v Gruzii a řeka Prut v Moldavské republice. Když hladina vody stoupne, řeky seberou veškerý odpad kolem jejich břehů, které se často používají jako nelegální skládky, a dopraví jej až do moře.

Důležitou součástí snahy o snížení znečištění je proto odstranění plastů z řek a jejich likvidace recyklací. Gruzie, Moldavsko a Rumunsko proto spojily své síly v projektu „Řeky bez odpadků pro čisté Černé moře“ s cílem zavést osvědčené postupy odpadového hospodářství v komunitách nacházejících se podél řek Černého moře. V programu pro oblast Černého moře na období

2014–2020 v rámci ENI CBC bude přibližně 1 milion EUR použito na realizaci kompostování komunálního zeleného odpadu ve městě Kutaisi (Gruzie), na zavedení komunálního sběru OEEZ (odpadních elektrických a elektronických zařízení) ve městě Ungheni a na třídění plastového odpadu podle zdrojů ve městě Poti (Gruzínská republika).

Poslední projekt, který vychází z výsledků předchozího projektu, zvyšuje informovanost o moderních přístupech k nakládání s odpady v místních komunitách a zahrnuje vzdělávací programy, úklidové akce a školení.

<https://wmp.ge/wmp2/>

PŘESHraniční INFRASTRUKTURY JIHOVÝCHODNÍ FINSKO A RUSKO

Lepší námořní spojení pro lidi i zboží

Přestože HaminaKotka, největší nákladní přístav ve Finsku, je klíčovým bodem transevropské dopravní sítě (TEN-T) v Baltském moři, čelí nedostatku zařízení na velký objem osobní dopravy. Na druhém břehu – vzdáleném pouhých 250 km – leží ruský přístav Petrohrad, který má opačný problém: nedostatek specializovaných zařízení potřebných ke příjmu velkého objemu nákladních vozidel a zboží v přepravě. I když je vzdálenost mezi oběma přístavy poměrně malá, neexistuje mezi nimi žádné pravidelné mezinárodní trajektové spojení. To brání efektivní mobilitě lidí i zboží, což negativně ovlivňuje ekonomiky na obou stranách hranice.

V současném období 2014–2020 investuje EU společně s Ruskem a Finskem více než 4,5 milionu EUR v rámci programu ENI CBC pro jihovýchodní Finsko – Rusko do dvou velkých infrastrukturních projektů („KOTKA PAX“ a „Multipass Port“), jejichž cílem je zlepšit využitelnost hraničních přechodů v námořních přístavech a zvýšit tok nákladu a cestujících mezi Ruskem a Finskem.

Plánem je pracovat na obou stranách Baltského moře: zřídit nový terminál a kontrolní stanoviště s bezpečnými celními a hraničními kontrolami na finské straně, které ušetří cenný čas, a nainstalovat nová zařízení a vybavení na kontrolu nákladu na ruské straně. To zvýší kapacity obou námořních přístavů a přiláká nové společnosti nákladní dopravy, zvýší množství turistů a přispěje k lepšímu řešení logistiky a mobility v oblasti Baltského moře. ■

<https://www.haminakotka.com>

<https://portspb.ru/en>

FI Campus 2019: pohled do roku 2021 a dále

Výroční hlavní akce *fi-kompasu*, FI Campus 2019, letos proběhla ve dnech 4. a 5. prosince 2019 v Bruselu v Belgii.

fi-kompas je platforma pro poradenské služby ohledně finančních nástrojů v rámci Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) poskytované Evropskou komisí ve spolupráci s Evropskou investiční bankou (EIB). Jednalo se o třetí po sobě jdoucí výroční akci FI Campus, která letos přilákala přes 400 odborníků z řídicích orgánů ESIF, finančních zprostředkovatelů a dalších zúčastněných stran zapojených do finančních nástrojů ESIF.

Mezi finanční nástroje ESIF patří například půjčky, záruky a ekvitní a částečně ekvitní investice. Podle navrhovaného nového nařízení o společných ustanoveních (NSU) zůstanou důležitým mechanismem poskytování zdrojů ESIF i v programovém období 2021–2027. FI Campus 2019 letos pod sloganem „Pohled až k roku 2021 a dále“ nabídl účastníkům všestranný program, který zahrnoval:

- › komplexní a interaktivní informační semináře o nových navrhovaných NSU a také o programu InvestEU,
- › workshopy o horizontálních tématech souvisejících s finančními nástroji ESIF, jako je například státní podpora, audit a kontrola,

- › semináře případových studií o finančních nástrojích v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Fondu soudržnosti (FS) v řadě různých odvětví, jako je například městský rozvoj, konkurenceschopnost malých a středních podniků a výzkum, vývoj a inovace (RDI),
- › paralelní semináře týkající se finančních nástrojů v rámci Evropského sociálního fondu (ESF), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF).

DALŠÍ INFORMACE

Pokud byste měli další otázky týkající se prezentací Evropské komise na akci FI Campus 2019, kontaktujte nás na: REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu

Prezentace z akce jsou k dispozici na stránce události FI Campus 2019: <https://bit.ly/2Na2V8E>

FI CAMPUS 2019: PŘEDSTAVENÍ POZITIVNÍHO DOPADU NA FINANČNÍ NÁSTROJE ESIF

Kampaň **Prezentace fi-kompas 2019** představuje příběhy z celé EU týkající se finančních nástrojů ESIF a podporovaných projektů. Hlavním cílem kampaně, která byla zahájena počátkem léta 2019, je ukázat pozitivní dopad finančních nástrojů ESIF na konkrétních místech. Na akci FI Campus 2019 bylo vystaveno deset příběhů z užšího výběru. Během akce mohli účastníci kampaně FI Campus hlasovat pro své oblíbené příběhy, které pak mohou získat cenu fi-kompas Showcase Award 2019.

Účastníci FI Campus 2019 odhalují výstavu Prezetance fi-compass 2019

Tři vítězné příběhy z akce FI Campus 2019

Slovenské podniky vydělávají na investicích

Čtyři průkopnické společnosti na Slovensku využily kapitálové investice spolufinancované z evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) k rozšíření svých služeb a vývoji nových produktů.

- Boataround je web určený k pronájmu lodí a jachet. Investoval do školení, marketingu a vývoje produktů a nyní zaměstnává více než 30 lidí a nabízí zákaznický servis 24 hodin denně.
  - Společnost GA Drilling vyvinula novou plazmovou technologii, která usnadňuje, zrychluje a zlevňuje vrtání.
  - Firma KOOR působí v oblasti energetiky a zvyšuje energetickou účinnost budov pomocí metod, které jsou šetrné k životnímu prostředí.
  - Společnost GreenWay provozuje více než 250 elektrických nabíjecích stanic na Slovensku a v Polsku. Pomocí investic a půjčky od Evropské investiční banky (EIB) plánuje instalaci dalších 800 stanic.
- <https://bit.ly/2uxenF2>

Hry a zábava v hlavním městě Bulharska

Tři vzájemně propojené projekty pro rozvoj měst revitalizovaly v Bulharském hlavním městě Sofii 10 hektarů půdy. Do nového centra pro zábavu a sportovní aktivity, které je skvělým příkladem integrovaného přístupu využívajícího fondy pro rozvoj měst, nyní proudí davy místních i turistů.

Sportovní areál a okolní park Vazrazhdane získaly půjčky z iniciativy JESSICA (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí). Hřiště jsou navržena pro basketbal, fotbal a volejbal. Finanční nástroje ESIF dále financovaly rozšíření parku, včetně výstavby pěti venkovních bazénů a jednoho krytého bazénu. Tyto bazény využívají přirozeně se vyskytující minerální vody a jsou přístupné lidem se zdravotními postizením.

- <https://bit.ly/37Mgpzo>

Obnovená jatka vedou k revitalizaci okresu Štětín.

Polská jatka z 19. století byla přeměněna na „Stará jatka“, obchodní a kulturní centrum města Štětín. Pomocí půjčky od EIB byly obnoveny původní prvky budovy a současně bylo zařízení modernizováno. Tento projekt pomohl podpořit další obnovu okolí.

Objekt se nachází na průmyslové půdě, která byla celá léta opuštěná, a nyní zde lze najít restauraci, knihkupectví a podniky, včetně kanceláří mezinárodní logistické společnosti. Jeho moderní kulturní zařízení zahrnuje dětský koutek, galerijní prostor a plně vybavené zasedací místnosti, které jsou k dispozici k pronájmu.

- <https://bit.ly/2FwuFQy>

Johnathan Denness, vedoucí oddělení pro vztahy s finančními nástroji a mezinárodními finančními institucemi na Generálním ředitelství pro regionální a městskou politiku Evropské komise

Jaké máte dojmy z akce FI Campus 2019?

Vysoký počet účastníků na FI Campus 2019 opět ukázal, jak velký je zájem o finanční nástroje ESIF a jak moc chtějí zájemci o tomto tématu vědět více. Jasně to prokázalo, že FI Campus je rozhodně jednou z nejdůležitějších událostí v roce a že partnerství, které ve spojení s *fi-kompasem* mezi Evropskou komisí a Evropskou investiční bankou vzniká, je velmi silné. *fi-kompas* pomáhá řídicím orgánům a národním podpůrným bankám a institucím (NPBI) poskytovat finanční nástroje ESIF na konkrétních místech.

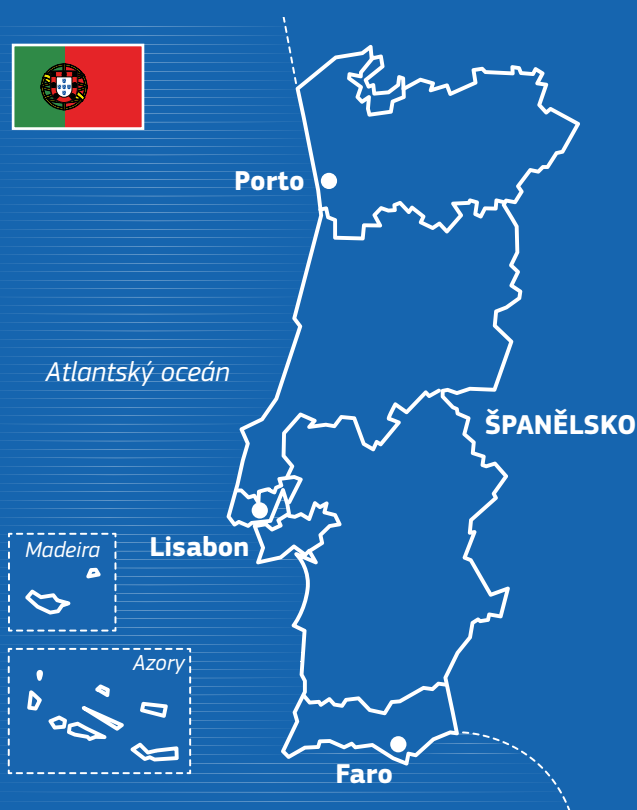
Na co jste se na letošní akci nejvíce těšil?

Na letošním ročníku FI Campus jsme se zaměřili zejména na vysvětlení navrhovaného nového regulačního rámce v programovém období 2021–2027 a na související nové příležitosti k poskytování finančních nástrojů ESIF. Součástí byly i komplexní prezentace několika zúčastněných stran o navrhovaném novém NSU a o programu InvestEU. Odborníci Evropské komise kromě toho vysvětlovali klíčová horizontální témata související s finančními nástroji ESIF, jako jsou například státní podpora, audit a kontrola. A nakonec důležitou částí letošní akce byla *fi-compass* Prezentace 2019, která představovala příběhy pozitivních dopadů finančních nástrojů ESI při realizaci nových projektů.

Tématem letošního ročníku FI Campus bylo „pobled do roku 2021 a dále“ – jaká je podle vás budoucnost finančních nástrojů ESIF?

Myslím, že ta budoucnost je velmi slibná. V našem novém návrhu regulačního rámce jsme pravidla výrazně zjednodušili a umožnili jsme, aby práce s finančními nástroji ESIF mohla být kreativní. Příkladem mohou být zjednodušená pravidla pro kombinaci grantů a finančních nástrojů: tyto kombinace jsou nyní také možné v rámci jedné operace. Kromě toho jsme zahrnuli možnost přispět některými prostředky z politiky soudržnosti do jednotky členských států programu InvestEU. To jsou ohromné nové příležitosti, které nám pomáhají projekty realizovat. Celkově jsem ohledně budoucnosti velmi optimistický a těším se na zvýšení počtu finančních nástrojů během programového období 2021–2027 pod programy sdíleného řízení i InvestEU. ■

Portugalsko se posunuje směrem k inovativnější a udržitelnější ekonomice

Díky pomoci od EU, strukturálním reformám a vzkvétajícímu turismu prožívá Portugalsko po krizi státního dluhu v období 2010–2014 stabilní obnovu místního hospodářství. Investice EU podporují klíčové úsilí, jako například podpora inovací a udržitelný rozvoj, které přispívají k dlouhodobé prosperitě.

Portugalsko zaujímá na Pyrenejském poloostrově v jihozápadní Evropě plochu 92 226 km čtverečních a má populaci 10,3 milionu. Na severu a na východě leží hranice se Španělskem, zatímco jižní a západní hranici tvoří nádherné pobřeží Atlantského oceánu.

Jeho území také zahrnuje Madeiru, souostroví na severozápadním pobřeží Afriky, a Azory, řetězec ostrovů uprostřed Atlantiku.

Portugalsko je členem EU od roku 1986 a v období let 2010 až 2014 řešilo vážnou krizi státního dluhu. Balíček podpory od Evropské unie a Mezinárodního měnového fondu ve výši 78 miliard EUR pomohl zemi zotavit se z recese v letech 2011–2013.

Portugalská ekonomika od té doby vzrostla a v roce 2017 zaznamenala růst HDP o 3,5 % – nejvíce od roku 2000 – po kterém následoval růst 2,4 % v roce 2018.

Nejdůležitějšími sektory portugalské ekonomiky v roce 2018 byly velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování a potravinářské služby (24,9 %); veřejná správa, obrana, zdravotnictví a sociální péče (19,1 %) a průmysl (18,5 %).

Hospodářské obnově země pomáhá silný export podporovaný vzkvétajícím turistickým průmyslem; počet zahraničních návštěvníků se přitom posledních osm let každoročně zvyšuje.

Hospodářská expanze vedla podle Zprávy Evropské komise o Portugalsku za rok 2019 k působivému vzniku pracovních míst, což ve čtvrtém čtvrtletí roku 2018 přispělo ke snížení míry nezaměstnanosti pod 7 %, která je tak výrazně pod průměrem eurozóny a v souladu s úrovněmi v době před krizí. Kromě toho Portugalsko nadále pracuje na nápravě své makroekonomické nerovnováhy a veřejné finance se neustále zlepšují, uvádí zpráva.

S problémy však není zatím konec. I když hospodářský růst v první polovině roku 2019 předčil očekávání a byl poháněn „rostoucími investicemi“, podle Komise se dále očekává jen mírný růst, s očekávanými 2 % pro rok 2019 a 1,7 % pro roky 2020 a 2021.

Dluh veřejného a soukromého sektoru – stejně jako zahraniční dluh – je stále výrazně nad stanovenými standardy, připomíná zpráva. Dlouhodobému potenciálu udržitelného růstu Portugalska by kromě toho pomohly vyšší veřejné a soukromé investice do inovací, efektivního využívání zdrojů, školení pracovních sil, infrastruktury a moderních politik zaměstnanosti.

Nízká úroveň kvalifikace pracovníků – zejména v oblasti digitálních technologií – je podle zprávy o zemi překážkou pro růst investic a produktivity a výsledkem jsou nerovnosti příjmů a míra chudoby mezi pracujícími nad průměrem EU. Komise rovněž poznamenala, že kvůli nedostatečnému spojení lodní a železniční infrastruktury je pro podniky orientované na vývoz náročné využívat jednotný trh EU.

Fondy podporují inovace

V této situaci hrají Evropské strukturální a investiční (ESI) fondy nepostradatelnou úlohu, zatímco se Portugalsko snaží překonat své hlavní strukturální omezení růstu a zaměstnanosti.

Investice jsou organizovány do čtyř tematických oblastí: konkurenceschopnost a internacionalizace, lidský kapitál, sociální začlenění a zaměstnanost a udržitelnost a efektivní využívání zdrojů.

Cílem je posílení konkurenceschopnosti stimulací výroby obchodovatelného zboží a služeb, podpora zaměstnanosti zejména mezi mladými lidmi, rozšíření dovedností a kvalifikací pracovníků, snížení chudoby, modernizace veřejné správy a podpora energetické účinnosti.

Důležité je hlavně zdůraznit dopad fondů ESI na podporu inovací, neboť mají klíčovou úlohu nejen při překonávání omezení konkurenceschopnosti Portugalska, ale i k dosažení jeho udržitelnosti.

V současném období 2014–2020 bylo na podporu konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje přiděleno 57 % (38 % a 19 %) z celkových fondů soudržnosti, které byly přeprogramovány na podporu synchronizace s evropským semestrem, který poskytuje rámec pro koordinaci hospodářských politik v celé EU.

Do konce září 2019 bylo takto podpořeno více než 3000 projektů v oblasti výzkumu, vývoje a přenosu znalostí a k odhadovanému ročnímu snížení emisí skleníkových plynů v Portugalsku přispěl ekvivalent více než 97 000 tun oxidu uhličitého.

Zaměřeno na udržitelnost

Právě probíhají přípravy na programové období 2021–2027, ve kterém bude nutné řešit zbývající výzvy, kterým Portugalsko ještě čelí, a zároveň předvídat ty, které budou během nadcházejícího desetiletí obzvláště důležité – změna klimatu a energetická transformace, digitalizace, globalizace a demografická udržitelnost v důsledku stárnoucí populace Portugalska. Očekává se také, že dalším zaměřením bude propagace vnitřní soudržnosti a účast všech území na procesu rozvoje.

Programové období 2021–2027 bude proto založeno na hlavním cíli, kterým je přiblížit Portugalsko k průměru EU. Tento proces bude prováděn v rámci koordinačních mechanismů stávajících hospodářských politik na evropské úrovni založených na strategii Portugalsko 2030, která je organizována kolem čtyř prioritních agend.

První agenda týkající se lidí je reakcí na demografické výzvy a zaměří se na zvýšení inkluze a snížení nerovnosti. Druhá se zaměřuje na inovace a kvalifikace, což jsou faktory, které podporují rozvoj. Cílem třetí agendy je podporovat vznik externě konkurenceschopné a vnitřně soudržné země, zatímco čtvrtá agenda je zaměřena na udržitelnost a opětovné využívání přírodních zdrojů. ➤

Konkurenceschopnost posiluje udržitelnost

Časopis *Panorama* poprosil Jaimeho Andreze, předsedu správní rady COMPETE 2020, jestli by nám nemohl přiblížit dopad programu na současné a budoucí politické priority Portugalska.

COMPETE 2020 je největší program v současném programovém období v Portugalsku, který zahrnuje tři fondy (EFRR, ESF a FS). Jaké jsou podle vás nejvýznamnější výsledky, kterých tyto nástroje na podporu konkurenceschopnosti dosáhly v ekonomických a sociálních strukturách země?

Tematický operační program pro konkurenceschopnost a internacionalizaci (COMPETE 2020) je součástí tematické priority Portugalsko 2020 v oblasti konkurenceschopnosti a internacionalizace (2014–2020), kterou Evropská komise schválila dne 16. prosince 2014. Rozpočet na program COMPETE 2020 je 6,2 miliardy EUR, z čehož 4,4 miliardy EUR pocházejí z fondů EFRR, ESF a Fondu soudržnosti a zbývajících 1,8 miliardy EUR pochází ze státního rozpočtu.

Během šesti let činnosti program COMPETE 2020 obdržel 11 169 žádostí a podpořil 6327 projektů, které zahrnují pobídku ve výši přibližně 2 miliard EUR na způsobilé investice, jejichž celková výše je asi 8 miliard EUR.

Systémy pro pobídky podnikům, zejména ty, které se zaměřují na inovativní produktivní investice malých a středních podniků, jsou hlavními hnacími silami programu COMPETE 2020. Jeho přínos se zároveň výrazně projevil při stimulaci podnikového výzkumu a vývoje a spolupráci mezi organizacemi podnikového výzkumu a inovací, což podpořilo přenos a opětovné využití znalostí.

Pro portugalské hospodářství jsou hlavními výzvami konsolidace hospodářského růstu a vytváření pracovních míst a v zásadě závisí na posílení míry konkurenceschopnosti a inovace v národních společnostech.

Studie „Avaliação do Impacto dos Fundos Europeus Estruturais e de Investimento no Desempenho das Empresas“ (Posouzení dopadu evropských strukturálních a investičních fondů na výkonnost podniků), která byla součástí plánu hodnocení Portugalska 2020, ukazuje účinnost pobídkových systémů v předchozím programovém období. Dále uvádí jejich příspěvek k pozitivnímu vývoji pro společnosti, které jsou podporované

“Dnes se koncept konkurenceschopnosti stává čím dál tím udržitelnější.”

v oblastech, jako jsou investice, kvalifikace pro lidské zdroje, inovace, internacionalizace a konkurenceschopnost podniků.

Zdůrazňuje také následující výsledky programu COMPETE 2020: větší investice do podnikového výzkumu a vývoje, větší počet projektů předložených v reakci na současné společenské výzvy, zejména v oblasti boje proti změně klimatu, a online dostupnost veřejných služeb pro občany a podniky. Lze také předvídat dopad podnikatelských projektů na vytvoření 41 000 pracovních míst, 77% zvýšení hrubé přidané hodnoty, 55% zvýšení obchodního obrátu a 72% zvýšení mezinárodního obrátu. Tato čísla jasně naznačují vyšší intenzitu hodnoty produktu, zvýšenou intenzitu vývozu a vyšší produktivitu práce.

Jaké strategické oblasti již byly stanoveny jako budoucí priority v rámci programu COMPETE 2020?

Současné priority a strategické oblasti jsou v souladu s těmi, které se objeví v budoucnu, a nutně budou záviset na digitální transformaci a napříležitostech a výzvách, které digitalizace národní ekonomice přináší. Podporované projekty

– které se týkají společností, ústředních vládních agentur a dalších relevantních organizací, například podnikatelských sdružení – splňují požadavek inovace, který je charakteristickým znakem tohoto strategického návrhu.

Jak jsem již zmínil, společenské výzvy, zejména opatření v oblasti klimatu, jsou další prioritou politických nástrojů COMPETE 2020.

Přestože environmentální zájmy a cesta k udržitelnému rozvoji jsou pro lidstvo obrovskými výzvami, nabízejí společně zároveň velkou příležitost, což může v této oblasti hrát klíčovou roli. Po celá staletí to vypadalo, že hospodářský růst závisí na využívání přírodních zdrojů, jako by byly nevyčerpatelné. To nás však dovedlo ke krizi spojené s úbytkem zdrojů a nárůstem cen. Pokud se nám tento problém nepodaří vyřešit, zejména v projektech podporovaných programem COMPETE 2020, budeme ve střednědobém horizontu přímými svědky zániku světa a jeho ekosystémů v podobě, v jaké je známe. To nesmíme dovolit: k žádnému hospodářskému růstu ani konkurenceschopnosti nesmí docházet bez vyváženého využívání zdrojů.

Dnes se koncept konkurenceschopnosti stává čím dál tím udržitelnější. Zahrnuje celou řadu dalších konceptů, jako je například oběhovitost, udržitelnost či životaschopnost, digitalizace, kvalifikované a řádně placené zaměstnání a spokojenost společnosti s výrobky a službami, jejichž množství, ceny a kvalita jsou určovány poptávkou spotřebitelů.

Být konkurenceschopný znamená být udržitelný a být udržitelný znamená být konkurenceschopný! ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://www.compete2020.gov.pt/>

POSEUR upřednostňuje udržitelnost a změnu klimatu

Helena Pinheiro de Azevedo, předsedkyně řídicího orgánu POSEUR, ukázala časopisu *Panorama*, jak se Portugalsko chystá vypořádat s výzvou v oblasti udržitelnosti a změny klimatu.

Jak je realizována agenda udržitelnosti a klimatu v operačním programu pro udržitelnost a efektivní využívání zdrojů (POSEUR) a co se očekává do roku 2023?

Prostřednictvím podpory z Fondu soudržnosti program POSEUR zajišťuje širokou škálu zásahů v oblastech udržitelnosti a klimatu, včetně důležitých příspěvků k následujícím tematickým cílům (TC): TC 4 – Podpora přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství ve všech odvětvích. TC 5 – Podpora přizpůsobení se změně klimatu a řízení a prevence rizik. TC 6 – Zachování a ochrana životního prostředí a propagace efektivního využívání zdrojů.

V souvislosti s tím, co se v oblasti různých investičních priorit v roce 2023 očekává, je důležité zdůraznit velmi významný příspěvek ke zmírňování změny klimatu prostřednictvím opatření ke snížení emisí CO₂ a dalších skleníkových plynů. Cílem pro rok 2023 je roční snížení odpovídající 124 000 tunám CO₂. To bude výsledkem investiční podpory pro posilování kapacity výroby

energie z obnovitelných zdrojů, zvyšování energetické účinnosti v budovách ústřední veřejné správy a pro udržitelnější městskou mobilitu, snižování spotřeby fosilních paliv a zvýšení míry využití čisté veřejné dopravy při současném snížení individuální motorizované dopravy.

Měl by být rovněž uveden odkaz na podporu z programu přizpůsobení se změně klimatu (CCA) a na prevenci a řízení rizik spojených s klimatem. Cílem je rozšířit plány CCA na území celého státu, zavést adaptivní opatření, zvýšit informovanost obyvatelstva a investovat do ochrany pobřeží a prevence rizik, které daná území nejvíce ohrožují, zejména lesních požárů a povodní. Očekává se, že dokončený projekt bude chránit osoby a zboží na 75 kilometrech pobřeží a bude mít dopad na 80 % obyvatel, kteří budou těžit z ochrany před lesními požáry.

A nakonec stojí za zmínku také pomoc programu POSEUR v oblasti ochrany životního prostředí a při podpoře efektivního využívání zdrojů. Do toho spadají investice v různých oblastech, jejichž

“*Prostřednictvím podpory z Fondu soudržnosti program POSEUR zajišťuje širokou škálu zásahů v oblastech udržitelnosti a klimatu.*”

cílem je přispívat k oběhovému hospodářství zvyšováním recyklační kapacity městského odpadu (+230 000 tun/rok), posílením kvality a udržitelnosti zásobování vodou (zlepšení zásobování vodou uvítalo 1,8 milionu lidí) a vylepšením kanalizačních systémů odpadních vod (ze zlepšení kanalizačních systémů má užitek 1,6 milionu obyvatel). Účelem těchto opatření je rovněž zlepšit kvalitu životního prostředí, zachovat přírodní zdroje a ochránit biologickou rozmanitost a ekosystémy, které jsou změnou klimatu ohroženy.

Jaké má Portugalsko budoucí priority v těchto oblastech?

Udržitelnost a klima jsou hlavními současnými a budoucími národními prioritami, jak je patrné z národního plánu v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 a plánu uhlíkové neutrality do roku 2050. Tyto strategické vnitrostátní dokumenty, které byly schváleny v roce 2019, definovaly integrovaný akční plán, jehož hlavním strategickým cílem je dosažení uhlíkové neutrality v Portugalsku do roku 2050. To zahrnuje mimo jiné opatření

zaměřená na dekarbonizaci výroby elektřiny, zvýšení energetické účinnosti ve všech odvětvích hospodářství, decentralizaci výroby energie, dekarbonizaci obytného a veřejného sektoru a také dekarbonizaci mobility a zvýhodnění veřejné dopravy.

Zároveň je třeba přijmout neodkladná opatření v boji proti změně klimatu a jejím dopadům, včetně budování odolnosti a schopnosti přizpůsobit se rizikům a pohromám spojeným s klimatem, zavedení opatření v oblasti změny klimatu do vnitrostátních politik, strategií a plánování, zlepšování vzdělávání, zvyšování informovanosti a kapacity lidí i institucí pro zmírnění, přizpůsobení a snížení negativních dopadů klimatické změny a k zajištění odpovídajících včasných varování.

Ve financování Portugalska v rámci politiky soudržnosti na období 2021–2027 Evropská komise zároveň ve strategickém cíli 2 definuje kontinuitu a prohlubování podpory udržitelnosti a klimatu. Obecným cílem je přispět k zelenější a nízkouhlíkové Evropě a k přechodu na

čistou a spravedlivou energii, zelené a modré investice, oběhové hospodářství a nakonec přizpůsobení se změně a prevence rizik. ■

DALŠÍ INFORMACE:

<https://poseur.portugal2020.pt/en/>

ČISTIČKA ODPADNÍCH VOD FARO-OLHÃO A VÝTLAČNÝ SYSTÉM OLHÃO

Tento projekt vytvoří novou kanalizační infrastrukturu v regionu a pomůže tak zmírnit značné environmentální problémy a zlepšit kvalitu života a zdraví místního obyvatelstva. Fond soudržnosti přispěje částkou 18,5 milionu EUR z celkových 21,8 milionu EUR v souladu se směrnicí Rady 91/271/EHS ze dne 21. 5. 1991 (o čištění městských odpadních vod).

Cílem projektu je modernizace základního kanalizačního systému v regionu Algarve vytvořením podmínek, které jsou nezbytné ke zlepšení kvality vody a stavu stávajících vodních zdrojů. Tato práce dále pomůže ochránit biologickou rozmanitost přírodního parku Ria Formosa, což dále posílí ekonomiku místního regionu, která je do značné míry založena na cestovním ruchu. Výsledky se projeví i na kvalitě místních pláží a vod ke koupání a na kvalitě regionálních produktů, jako jsou například mořské plody z Ria Formosa.

Součástí prací je i výstavba městských čistíren odpadních vod pomocí nejmodernějších technik biologického čištění odpadních vod. Nyní, po dokončení investice, je projekt právě ve fázi testování a spouštění.

ROZŠÍŘENÍ VODNÍ ELEKTRÁRNY CALHETA

Elektrická rozvodná síť ostrova Madeira je izolovaná a malá a část obnovitelné energie vyrobené během hodin nižšího odběru, zejména v noci, není možné exportovat ani skladovat, takže se zbytečně vyplývá.

Cílem projektu Rozšíření vodní elektrárny Calheta je nejen zvýšit produkci hydroelektrické energie v nové elektrárně, ale zároveň vytvořit infrastrukturu k ukládání elektřiny. Systém zahrnuje výrobu elektřiny a sběr, uskladnění a čerpání vody. Cílem je posílit rezervní kapacitu a využít energii z přerušovaných obnovitelných zdrojů (jako jsou větrná a sluneční energie). To obratem přispěje ke snížení produkce energie z fosilních zdrojů, posílení stability elektrické sítě a zvýšení spolehlivosti dodávek elektřiny na ostrově.

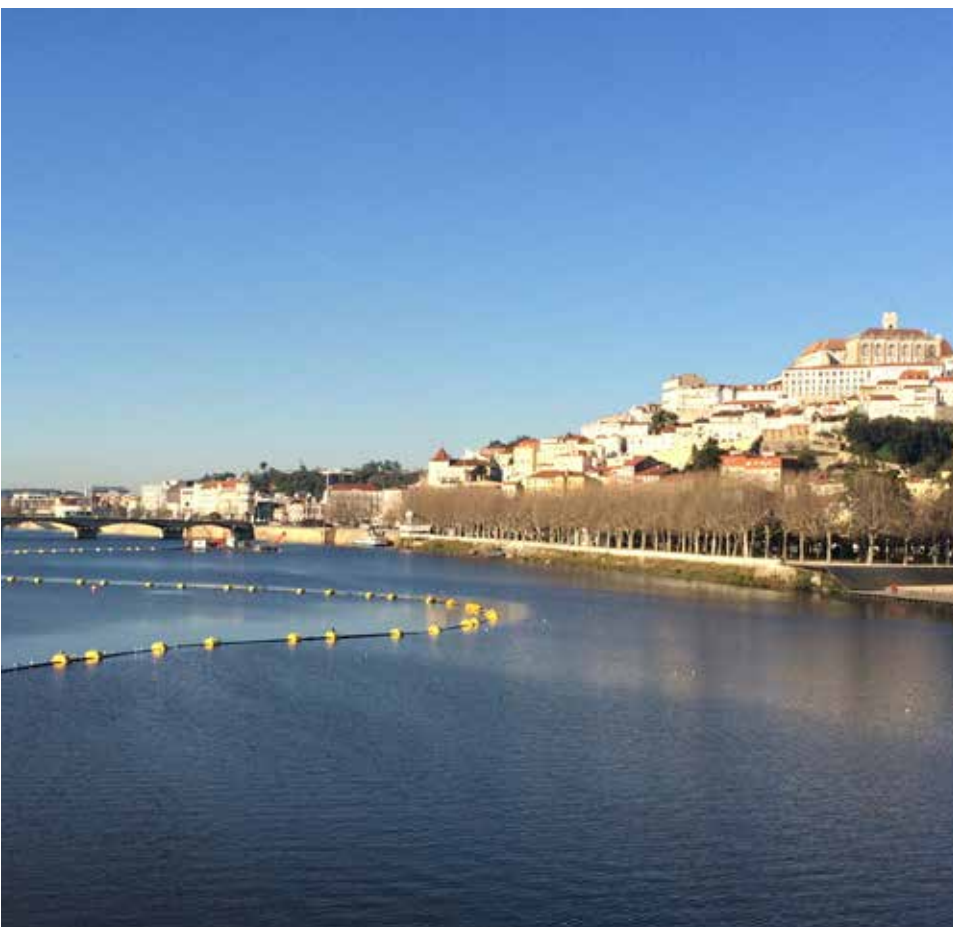
Tento projekt zvýší kapacitu výroby obnovitelné energie v regionu a zároveň přispěje ke snížení závislosti Madeiry na fosilních palivech a následnému snížení emisí CO₂ do roku 2020 v souladu s národními i evropskými cíli.

Jedná se o velký projekt, který Fond soudržnosti podpořil investicí 45 milionů EUR. Práce jsou nyní v pokročilé fázi a provoz samotné elektrárny by měl být zahájen začátkem roku 2020.

BAGROVÁNÍ PŘEHRADY / MOSTU COIMBRA A STABILIZACE PRAVÉHO BŘEHU ŘEKY MONDEGO MEZI MOSTEM SANTA CLARA A PŘEHRADOU / MOSTEM COIMBRA.

Změna klimatu způsobila v Portugalsku významné změny v ročním srážkovém cyklu s obdobími sucha a obdobími silných srážek, včetně extrémních dešťů.

Město Coimbra je pravidelně postihováno povodněmi z řeky Mondego, zejména těmi, ke kterým došlo v lednu a únoru 2016. Během tohoto období tok řeky dosáhl nevídaně vysoké úrovně, což ohrozilo bezpečnost občanů i veřejný a soukromý majetek, zejména historické dědictví města.

V návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES (o vyhodnocování a zvládnání povodňových rizik) a identifikaci 22 kritických povodňových oblastí v dokumentu „Evropského systému informací o vodě – WISE“ byly dokončeny plány pro řízení povodňových rizik a definovaly strukturálních opatření, která mají být při povodních zavedena.

Jedno z těchto opatření pro řeku Mondego se týkalo bagrování mostu / přehradní nádrže Coimbra. V důsledku toho bylo schváleno financování mostu / přehradní nádrže Coimbra: z očekávané celkové investice 12 milionů EUR bude 10,1 milionu EUR pocházet z Fondu soudržnosti.

Cílem tohoto projektu je zlepšit hydrodynamické podmínky odtoku a vytvořit větší vodní sloupec v řece Mondego. To je velmi důležité, neboť se tím záplavám zabrání úplně, nebo se alespoň zmírní jejich dopady na město Coimbra a na okolní region. Práce by měly být dokončeny do konce roku 2020.

GREEN URBAN LIVING

S podporou z programu COMPETE 2020 se projekt Green Urban Living rozhodl vyvinout nové zelené zastřešovací a fasádní systémy vyrobené z expandovaného korku. Jeho cílem bylo zvýšit udržitelnost, ušetřit zdroje, zvýšit energetickou účinnost budov a zmírnit některé dopady změny klimatu v městských oblastech.

Tento projekt byl spolufinancován v rámci systému pobídek pro výzkum a vývoj a investoval přibližně 412 000 EUR, přičemž EFRR poskytl přibližně 260 000 EUR. Vedoucí projektu Carlos Oliveira e Silva zdůraznil, že příspěvek z programu COMPETE 2020 měl zásadní význam při poskytování nezbytných zdrojů pro výzkum, laboratorních testů, vybavení a prototypů ke skutečným testům, což vše vedlo k úspěšnému závěru projektu.

NANOCLEANLEATHER

Projekt Nanocleanleather si dal za cíl vyvinout pomocí nanostrukturovaných aditiv kůži, která by měla vlastnosti zabraňující znečištění (odpuzdující nečistoty a usnadňující čištění) a která by se „sama čistila“ (fotokatalytickou degradací kontaminantů na povrchu kůže), s použitím v automobilovém průmyslu (konkrétně potahy sedadel, volanty, přístrojové desky a dveřní panely).

Na jedné straně se projekt zaměřil na uspokojení naléhavé potřeby kožedělného průmyslu, který si žádá kůži s přirozeným vzhledem, která by ale více vydržela, lépe sloužila a snadněji se čistila. Na druhé straně se projektový tým v souladu se svým sponzorem Couro Azul (Blue Leather) zaměřil na zásobování odvětví železniční

a letecké dopravy, kde jsou tyto vlastnosti ještě důležitější vzhledem k vyšší frekvenci čištění a náročnějším časovým podmínkám, než které v současnosti panují v automobilovém průmyslu.

Projekt NanoCleanLeather byl spolufinancován programem COMPETE 2020 v rámci pobídek pro výzkum a vývoj v oblasti společné propagace. EFRR přispěl částkou 330 000 EUR na celkovou investici 459 000 EUR.

<https://bit.ly/2FAc5XO>

AORP – PORTUGUESE JEWELLERY NEWBORN

Hlavním cílem tohoto projektu bylo sloučit exportní potenciál portugalské výroby šperků a zviditelnit ji na světovém trhu.

Asociace AORP – Portugalská asociace výrobců šperků a hodinek – vytvořila novou portugalskou značku Portuguese Jewellery Newborn, jejímž cílem je podporovat nové talenty v místním odvětví výroby šperků. Tak je možné obnovit tradiční odvětví pod záštitou jedné propagační značky, která představí kreativitu a práci nových místních designérů.

Nové příležitosti umožnily portugalskému šperkařskému odvětví navrhovat atraktivní kousky a inovativní obchodní modely mezi novými tvůrci (Newborn) a tradičními společnostmi a najít tak vhodné cesty k posunutí celého odvětví na další úroveň.

V rámci systému podpory kolektivní iniciativy v oblasti internacionalizace byly investice do projektu přibližně 556 000 EUR, z čehož přibližně 473 000 EUR bylo financováno z EFRR.

<https://bit.ly/2QFoCzP>

R4TEXTILES

Projekt R4Textiles – jehož výsledkem je tkanina značky Tenowa – upřednostnil výzkumnou strategii, která vedla k přijetí udržitelných politik ke snížení dopadu na životní prostředí.

V současném kontextu zvyšování informovanosti o stavu životního prostředí se společnost Riopelle –Têxteis SA, jedna z nejstarších portugalských textilních firem, zavázala k výzkumné strategii a udržitelným politikám, jejichž cílem je snížit dopad na životní prostředí. Tento projekt byl založen na obnově a opětovném použití textilií, zemědělského a potravinářského odpadu a dalších vedlejších produktů z geograficky blízkého zemědělského a potravinářského průmyslu.

Značka Rebirth of Textiles, Tenowa je ochrannou známkou společnosti Riopelle pro všechny produkty vyvinuté tímto projektem. V souvislosti s oběhovou ekonomikou byla společnost R4Textiles spolufinancována programem COMPETE 2020 v rámci motivačního programu pro výzkum a technologický rozvoj (R&TD) a kvalifikovala se pro investici ve výši přibližně 978 000 EUR, z čehož 602 000 EUR bylo poskytnuto z EFRR.

<https://bit.ly/3020fiC>

JAK TO VIDÍTE VY

V časopisu
PANORAMA
budeme
vděční za vaše
příspěvky!

Rubrika Jak to vidíte vy v časopisu *Panorama* představuje, co zúčastněné subjekty z místní, regionální, vnitrostátní i evropské úrovně říkají o dosažených úspěších v období 2014–2020 a jak se dívají na probíhající a zásadní diskuse

o politice soudržnosti po roce 2020. Budeme rádi za každý příspěvek ve vašem jazyce a některé z nich uveřejníme v příštích vydáních. Pokud chcete získat další informace o pokynech a termínech, kontaktujte nás na adrese **regio-panorama@ec.europa.eu**.

Oběhové hospodářství pro region Lisabonu a údolí řeky Tajo

V roce 2015 přijala Evropská unie soubor opatření, která mají všem členským státům zároveň pomoci s přechodem na oběhové hospodářství a stimulovat globální konkurenceschopnost, udržitelný hospodářský růst a vytváření nových pracovních míst.

Teresa Almeida
předsedkyně, regionální rozvoj, oběhové hospodářství, inovace, konkurenceschopnost a spolupráce

V této souvislosti Portugalsko v roce 2018 zahájilo svůj akční plán oběhového hospodářství (PAEC), který je rozdělen do několika kroků – jmenovitě při přípravě Regionálních agend pro oběhové hospodářství – které má za úkol jednotlivě vypracovat pět regionálních komisí pro koordinaci a rozvoj.

Strategie představená v Regionální agendě oběhového hospodářství v regionu Lisabonu a údolí řeky Tajo (AREC-RLVT), kterou vyvinula komise pro regionální koordinaci a rozvoj, využila interních, oborových a regionálních studií metabolismu zaměřených na alternativy, řešení a priority.

Agenda AREC-RLVT je nástroj strategické definice zaměřený na integraci principů oběhového hospodářství do obchodní a produkční struktury regionu, fungování měst a městských center a podporu regionálního rozvoje. Byl to výchozí bod pro procesy šíření povědomí a propagace v souladu se strukturou programu PAEC. Tento proces vytvořil nový tokový přístup

k územní diagnostice a přispěl k přípravě dalšího rámce podpory Společenství.

Integraci oběhového hospodářství do rozvoje regionálních veřejných politik se CCDR LVT snaží zajistit opuštění lineárního hospodářství a zabránit tak a předvídat některé strukturální změny, které na nás budou v období 2020–2030 čekat. Mezi ty patří například změna klimatu, technologická integrace, demografie a nedostatek zdroje jů. ■

DALŠÍ INFORMACE

www.ccdr-lvt.pt

Jak finanční akciové nástroje podněcují regionální hospodářský růst

Ačkoli Evropa produkuje velké množství vysoce kvalitního výzkumu, nějakým způsobem se všechny tyto znalosti nepřevádějí do produktů a služeb, které by přinášely hospodářské a sociální výhody.

Navzdory skutečnosti, že Evropa je domovem některých z těch nejlepších a nejnovativnějších myslí světa, zaostáváme za Čínou a USA, pokud jde o úspěchy v zavádění a hlavně pak v rozšiřování inovací.

Začínající podniky tradičně získávají své prostředky od „rodiny, přátel a bláznů“, než najdou jednoho (nebo několik) jedinců s vysokým čistým jměním, kteří jim poskytnou „andělský kapitál“, který jim pomůže překonat rané fáze podnikání. Tito andělé nabízí svou podporu a expertízu (a peníze) výměnou za akcie.

V těchto případech však andělé podstupují vysoká rizika a často trpí velkými ztrátami. Veřejné subjekty mohou díky finančnímu nástroji založenému na kapitálu navrženému Evropskou komisí zmírnit finanční riziko, kterému mohou andělé čelit, a podpořit tak jejich investice.

Tento nástroj je veřejný a soukromý fond pro spolufinancování, který podporuje vysoce rizikové společnosti v jejich počá-

tečních fázích. Přítomnost veřejných prostředků snižuje míru rizika hrozící obchodním andělům a podporuje tak více soukromých investic.

Mnoho řídicích orgánů však má při pohledu na finanční nástroje založené na kapitálu obavy. Koneckonců, můžete investovat 40 až 50 milionů EUR do 20 až 30 společností, z nichž se možná 7 nebo 8 bude vést normálně, 2 nebo 3 si povedou dobře a když vše dobře půjde, tak jedna si povede skvěle, ale zbytek selže, někdy i zbankrotuje. Pro veřejný subjekt je to spousta peněz daňových poplatníků, které byly podle všeho vyhozeny do vzduchu. Řídicí orgány si však často neuvědomují, že účinek jen několika společností na ekonomiku celého regionu bude tak velký, že vzniklé ztráty zcela odůvodní.

Ve Velké Británii pouhých 6 % společností s vysokým růstem vytvořilo v letech 2002 až 2008 polovinu růstu zaměstnanosti ve Velké Británii. Tyto společnosti nebyly průměrné malé firmy – šlo o vysoce rizikové začínající podniky náročné na znalosti, které uspěly. Podobně studie z Kauffmanovy nadace v USA ukazuje, že horní 1 % společností s vysokým růstem generuje 10 % přímých nových pracovních míst a 40 % nepřímých nových pracovních míst. Nejde tedy o naleštěné politiky pro nové podniky, ale o vytváření pracovních míst a bohatství!

Luigi Amati
CEO skupiny META Group a předseda asociace Business Angels Europe

Finanční nástroj na základě kapitálu znamená výhru pro všechny. Umožní novému podniku získat odborné rady do začátků od zkušeného andělského investora spolu s finanční podporou. Tím se bude rozvíjet síť obchodních andělů a dalších investorů do počátečních fází projektů, které bude možné kontaktovat v souvislosti s budoucími finančními nástroji a iniciativami rizikového kapitálu. A až bude objevena nová společnost se 100 miliony EUR – nebo ještě lépe jednorozec – přinese místní komunitě úspěch, pracovní místa a ekonomický růst. ■

ZACHYCENO FOTOAPARÁTEM

Další návštěva hlavních atrakcí na EWRC 2019

17. Evropský týden regionů a měst překročil rekordní účast s více než 9000 účastníky a přibližně 400 vybranými partnery, včetně 21 útvarů Komise.

Uskutečnilo se téměř 400 workshopů, debat, výstav a příležitostí k získávání kontaktů, s cílem prozkoumat a sdílet osvědčené postupy, jak by regiony a města mohly spolupracovat na posílení politiky soudržnosti.

Nyní začínáme s přípravami na další Evropský týden regionů a měst, který se bude konat od 12. do 15. října 2020 (rezervujte si datum již dnes!).

Těšíme se, až vás všechny příští rok znovu přivítáme!

Agora Village

Ve velmi udržitelné atmosféře a prostředí byla Agora Village ústředním centrem k navazování kontaktů, nabízející návštěvníkům možnost účastnit se různých workshopů ve vyhrazených prostorách s tichými diskotékami, kde účastníci mohli poslou-

chat prezentace ve sluchátkách, aniž by přitom rušili ostatní. Agora přivítala také 42 vystavovatelů a 11 regionů, kteří zde přestavili své regionální speciality.

“ Okamžiky přátelství v Agora Village dávají konceptu sjednocené Evropy smysl. ”

“ To místo se mi moc líbilo a ocenila jsem i možnost navázání kontaktů. ”

“ Bylo to dokonalé, děkuji za příležitost být součástí. ”

“ Jsem rád, že jsem se mohl účastnit tak skvělé akce! ”

Během akce bylo rekordnímu počtu účastníků ze 70 zemí poskytnuto mnoho příležitostí k účasti na různých workshopech, debatách, výstavách a k navázání kontaktů.

EWRC akci zahájil politickou debatou na vysoké úrovni s názvem „Regiony a města, přímě budoucnosti EU“.

100 mladých zvolených politiků, kteří zastupovali místní a regionální úrovně ze 26 členských států a zapojili se do akcí

Na hřišti laboratoře Urban Living: Při hře společné tvorby byli hráči požádáni, aby vytvořili příběh s výzvou spojenou s klimatem.

Karl Karl-Heinz Lambertz, předseda VR s Younousem Omarjeeem, předsedou Výboru Evropského parlamentu pro regionální rozvoj při propagaci Aliance soudržnosti

Projekt BoerenBruxselPaysans pomáhá zpřístupňovat místní, zdravé a kvalitní jídlo všem obyvatelům Bruselu.

Občanský dialog

Kromě tradičních akcí se EuregionsWeek tento rok také otevřel občanům prostřednictvím workshopu a debaty. Výsledkem byla živá výměna mezi asi 100 mladými občany o otázkách EU, jako je Evropa blíže občanům, Budoucnost Evropy a role regionů a měst, Zelenější Evropa a Inteligentnější Evropa.

Mediální program

I když bylo obtížné překročit rekordní počet zpráv zveřejněných v loňském roce, mediální program na rok 2019 se zaměřil na pokračování v prezentaci výsledků investic politiky soudržnosti

po celé EU. 36 vydaných článků poskytlo lepší náhled na stav přípravy rozpočtu na období po roce 2020 a dalo sdělovacím prostředkům příležitost poznat se s novým kolegiem komisařů.

Slavnostní předávání ceny Megalizzi-Niedzielski pro začínající novináře

Slavnostní vyhlášení cen REGIOSTARS

Jak již je každoročním zvykem, Evropská komise odměnila pět projektů financovaných EU, které vykázaly excelenci a nové přístupy k regionálnímu rozvoji.

V první kategorii, „Podpora digitální transformace“ získal cenu Energy Cells GR, projekt přeshraniční spolupráce Německa, Belgie, Francie a Lucemburska zaměřený na udržitelnou spotřebu energie a produkci inovativní obnovitelné energie.

Britská společnost CobBauge získala cenu za „Propojení zelené, modré a šedé“ (2. kategorie), konkrétně za rozvoj zdicího materiálu s použitím zeminy a vláken.

Cenu za „Boj proti nerovnostem a chudobě“ (3. kategorie) dostal projekt Dobre Wsparcie z Polska. Jedná se o online platformu, která poskytuje spojení obyvatelům Západopomořanského vojvodství s místními sociálními službami.

Climate Active Neighbourhoods (CAN), společný projekt Belgie, Francie, Německa, Nizozemska a Velké Británie, získal cenu ve 4. kategorii – „Budování měst odolných vůči klimatu“. Tento projekt podporuje místně řízené strategie, které mají zvyšovat energetickou účinnost domácností ve znevýhodněných městských oblastech.

Za „modernizaci zdravotních služeb“ (5. kategorie) cena patří Orsi Academy z Belgie, školicímu a odbornému centru, které se zabývá novými technologiemi na poli minimálně invazivní chirurgie a robotické chirurgie.

A konečně cenu veřejnosti získal projekt CityWalk z programu Interreg Programme Danube, který pomáhá městům v Podunají stát se schůdnějšími. ■

DALŠÍ INFORMACE

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

NOVINKY [STRUČNÝ PŘEHLED]

ZAPOJENÍ OBČANŮ V ZÁJMU DOBRÉHO ŘÍZENÍ POLITIKY SOUDRŽNOSTI

Ve svých politických pokynech pro novou Komisi vyjádřila předsedkyně Ursula von der Leyen vůli evropských občanů hrát vedoucí a aktivní roli při budování budoucnosti naší Unie. Důležitost většího zapojení občanů byla uznána a podpořena v Lisabonské smlouvě s evropskou občanskou iniciativou a v řadě dokumentů a politických prohlášení, jako je například příspěvek Komise k prohlášení ze Sibiu pro „nový strategický program pro EU 2019–2024“.

S ohledem na to pořádá Generální ředitelství Evropské komise pro regionální a městskou politiku konferenci o zapojení občanů a občanské společnosti do politiky soudržnosti. Tato akce se bude konat pod politickým vedením a za účasti komisařky pro soudržnost a reformy Elisy Ferreiry. Zaměří se na to, jak zajistit užší spolupráci s občany a občanskou společností při správě a provádění politiky soudržnosti a při správě vyhrazených fondů EU. Díky aktivnějšímu zapojení občanů se instituce stanou ještě transparentnějšími a odpovědnějšími, zatímco realizované investice budou přinášet stále větší výsledky. ■

DALŠÍ INFORMACE

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/citizens_good_governance

UTVÁŘENÍ UDRŽITELNÉ BUDOUCNOSTI MĚST

Jádrem udržitelného rozvoje v evropských městech je politika soudržnosti. Na města se vynakládá podpora asi 115 miliard EUR, z čehož 17 miliard EUR je implementováno místně prostřednictvím integrovaných strategií rozvoje měst, které jsou spravované přímo městskými úřady. Pro příští evropský rozpočet Evropská komise navrhuje po roce 2020 silnější městský rozměr tím, že na každý členský stát vyčlení 6 % celkového rozpočtu Evropského fondu pro regionální rozvoj určeného na udržitelný rozvoj měst. Návrh rovněž zavádí politický cíl „Evropa blíže občanům“ a novou evropskou městskou iniciativu, která uznává, že městský rozměr politiky soudržnosti závisí na strategickém víceúrovňovém partnerství s místními úřady a občanskou společností.

Z tohoto důvodu bylo vybráno 53 městských projektů, které budou vystaveny na nadcházejícím Fóru měst 2020, které se bude konat od 30. do 31. ledna v portugalském městě Porto. Tato ukázka výstavy dobrých městských projektů ukazuje v konkrétních pojmech, co politika soudržnosti evropským občanům přináší. Dává příklady výsledků, kterých města dosahují, a zásadní význam integrovaného přístupu a víceúrovňové správy při vytváření politik. Kromě toho prezentované městské postupy dávají určitou představu o projektech, které Komise hodlá v budoucnosti financovat.

Tyto postupy vycházejí z programů financovaných politikou soudržnosti: URBACT, inovační akce Urban a městských projektů financovaných pomocí hlavních programů. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://citiesforum2020.topi.com/>

MEDIÁLNÍ PROGRAM YOUTH4REGIONS

Zde najdete další dva příspěvky od mladých novinářů, kteří se zúčastnili blogerské soutěže YOUTH4REGIONS.

Mediální program Youth4Regions podporuje rozvoj příští generace novinářů, kteří se specializují na regionální politiku. Tyto mladé Evropany povzbuzuje, aby komunikovali o projektech financovaných EU.

Ávila se stává příkladem do budoucnosti

V roce 1912 hovořil básník Antonio Machado o Kastilii jako o pustině konzervativních kořenů, které jsou velmi úzce spjaty se svými zvyky, a toto vnímání kastilsko-leonského území přetrvává dodnes. Město Ávila, jeden z největších příkladů tohoto kastilského tradicionalismu, však tuto víru zvrátilo a stalo se příkladem modernizace a pokroku pro ostatní evropská města.

Ávila, které je již od roku 1985 na seznamu světového dědictví, je turistická enkláva na španělském území s vynikající polohou. Nachází se jen hodinu jízdy od Madridu a jeho středověké zděné hradby, jedny z nejlépe dochovaných v celé Evropě, sem přitahují zástupy turistů. Město Ávila také přivítalo některé z největších kulturních hvězd 20. století, například spisovatele Ernesta Hemingwaye či filmaře Orsona Wellesse.

Projekt Smart Heritage City (SHCity), zahájený v roce 2016 v rámci programu Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) Interreg V Sudoe, úspěšně zavedl v tomto městě technologickou platformu, která usnadňuje správu a ochranu historických památek a pomáhá jeho revitalizovanému cestovnímu ruchu.

Při realizaci toho projektu bylo nutné překlenout notnou digitální mezeru, kterou autonomní společenství Kastilie a León trpělo ve srovnání s ostatními španělskými regiony. Po řešení tohoto problému v roce 2017 se pokrytí napříč tímto územím zvýšilo o téměř 5 %, z čehož má užitek 233 996 místních obyvatel. Granty na rozšíření širokopásmového připojení spolufinancované státem a fondy EFRR EU zahrnovaly dotace ve výši přibližně 11 milionů EUR, které byly přiděleny telekomunikačním operátorům na pokrok při zavádění superychlého širokopásmového připojení v regionu Kastilie a León.

Ministerstvo energetiky, cestovního ruchu a digitální agendy uvádí, že od výzvy k předložení návrhů v roce 2013 bylo regionu Kastilie a León uděleno 15 milionů EUR, což vedlo k investici 28 milionů EUR telekomunikačním operátorům. Největším příjemcem těchto grantů podle provincie bylo v roce 2017 město Ávila, které získalo 3 miliony EUR.

Díky projektu SHCity byla po celém historickém komplexu města rozmístěna síť 230 senzorů a zařízení na 26 místech, uvnitř i venku. Tyto senzory v reálném čase ovládá asi 20 parametrů okolního prostředí a struktur a další parametry spojené s bezpečností, spotřebou elektřiny a počtem návštěvníků.

Data shromážděná pomocí senzorů jsou agregována s údaji z jiných systémů a vytváří tak tok více než 1000 datových

položek za hodinu, což vedoucím notně usnadňuje práci. Díky shromáždování těchto údajů je Rada města Ávila schopna zefektivnit svou činnost a vylepšit rozhodovací proces v případě, že se objeví nějaká neobvyklá situace, která by mohla historický komplex města poškodit, například výrazný nárůst nebo pokles teploty či vlhkosti.

Kromě toho byla v rámci projektu vyvinuta aplikace pro turisty, která využívá informací z monitorovacího systému a jejich pomocí zvyšuje informovanost návštěvníků a společnosti obecně o tom, proč je důležité řádně chránit místní dědictví. Aplikace také umožňuje uživatelům vytvořit si vlastní městské trasy, které budou brát v úvahu čas, jež mají k dispozici, místa zájmu nejbližší k jejich poloze a místa, kde jsou kratší čekací doby, protože v daném okamžiku registrují menší počet návštěvníků.

Výzvou projektu SHCity je uplatnit tento postup i u dalších evropských historických komplexů. K tomu by měl pomoci prototyp vyvinutý pro turistické trasy Sintra–Cascais v Portugalsku a Riba-roja de Túria ve Valencii ve Španělsku.

David nedávno dokončil svůj první rok studia žurnalistiky a mediálních studií na Univerzitě Carlose III v Madridu ve Španělsku. Věří, že seriózní novinářina je jedním z nejlepších způsobů, jak dosáhnout svobodnější společnosti. V budoucnosti by se chtěl David věnovat investigativní novinářině.

Investice EFRR ve výši 1 194 333 EUR do tohoto projektu představuje 1,5 % z více než 79 milionů EUR investovaných do regionu Kastilie a León od počátku roku 2019. Tato částka však představuje pouze 12 % z téměř 700 milionů EUR, které EU plánuje do tohoto regionu investovat. ➤

Hradby města Ávila, Španělsko

Kreativita žene integraci kupředu

Jeden mladý blogger hovoří s místními v Distrito Sur v Córdobě ve Španělsku, aby zjistil více o okolí a o tom, jaký význam mají fondy EU pro místní obyvatele.

„**O**kolí je na tom teď bezesporu mnohem lépe. Kdybyste se zeptali na Distrito Sur dříve, lidi by protáhli obličej nebo by udělali nějakou chytrou poznámku. Necítili jsme se být součástí města. Teď tu ale jsou krásné ulice, městský ruch a všeobecně mnohem spokojenější lidí,“ říká Ana, jedna z místních obyvatelek.

Anina rodina se musela přestěhovat z oblasti Sierras de Córdoba do čtvrti Campo de la Verdad v Distrito Sur („jižní obvod“, část Córdoby, kterou tvoří pět čtvrtí: Campo de la Verdad, Sector Sur, Miraflores, Fray Albino a Guadalquivir), protože už byli unavení z každodenního několikahodinového dojíždění do Aniny školy a zpět. Našli tady otevřenou a přátelskou čtvrť, která ale měla jeden velký problém: byla okrajová.

I když je blízko historickým částem města Córdoba, její umístění na opačné straně řeky Guadalquivir bylo vždy v její neprospěch.

Dodnes zde zůstávají okrajové části, které se různé veřejné instituce snažily již od 90. let minulého století nějak pozvednout. Přesto zde očividně chybí sociální služby a je zde špatná infrastruktura, vysoká nezaměstnanost a podprůměrné příjmy.

José Luis, který ve čtvrti Sector Sur žije již od dětství, se smutkem vypráví: „Dříve to tady bylo jiné. Byla tady dvě kina. Dvě! Lidé sem často jezdili a my jsme byli do města zapojeni, zvláště co se kultury týče.“

Pak ale přišel bod zvratu v historii Distrito Sur, který změnil rozvoj této oblasti navždy. V období 2007–2013 v rámci plánu Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) pro Městský ústav pro hospodářský rozvoj a zaměstnanost Córdoba (IMDEEC), který je závislý na městské radě, byl zaveden plán „Urban Sur“. Tento plán měl rozpočet více než 12 milionů EUR, na který 10 milionů EUR přispěl EFRR.

Jeho ambiciózním a inovativním cílem bylo oživit tuto oblast po ekonomické a společenské stránce a usnadnit udržitelným způsobem jeho integraci. Uskutečnění tohoto cíle záviselo na akční strategii a na příležitostech, které kultura a kreativní hospodářství přinesly, což nikdy předtím nebylo městu navrženo.

“ *Plán Urban Sur je nejlepší možnou ukázkou toho, jak Evropské fondy mají kladný dopad na rozvoj města.* ”

Soledad Cañizares Sevilla

Soledad Cañizares Sevilla, členka Oddělení projektů a spolupráce mezi institucemi IMDEEC, mi k tomu řekla: „Plán Urban Sur je nejlepší možnou ukázkou toho, jak Evropské fondy mají kladný dopad na rozvoj města (...) Je velmi inovativní – dosažení rozvoje prostřednictvím kultury je pilotním projektem a jeho forma integrace bude rozhodně použita i znovu v budoucnosti.“

Tento plán se odvíjí od čtyř opatření. Prvním z nich je zlepšení městského prostředí a technologické efektivity přestavbou čtyř ulic. Rozsah této přestavby zahrnoval i prodloužení jízdních pruhů pro kola, zasazení více než 100 stromů a přechod na energeticky účinné pouliční osvětlení.

Druhým opatřením byla společenská integrace a školicí program, v rámci kterého bylo staré školicí centrum pro učitele přeměněno na centrum pro školení IKT, uměleckou tvorbu a vzdělávání. Součástí byla také řada plánů na sociální začlenění s více než 5000 účastníky.

Třetí opatření se zaměřilo na udržitelný ekonomický rozvoj oblasti, pro jehož účely byly v původní škole založeny podnikatelská akademie a podnikatelský inkubátor. A nakonec čtvrtým opatřením bylo zaměření na výzkum, rozvoj a inovace, což vedlo k výstavbě IKT centra Seneca, které podporuje technologické školení pro místní obyvatele.

Určité části infrastruktury jsou sice ještě ve výstavbě, ale změny v obvodu Distrito Sur už je možné pozorovat. Nyní má Distrito Sur oživené sousedství, lepší a hojnější infrastrukturu a hlavně obyvatele, kterým se zvýšila životní úroveň.

Javier studuje komunikaci a mezinárodní vztahy na Loyola University v Córdobě ve Španělsku. Zajímá se o EU a média a při své práci rád využívá své kreativity (videí, snímků atd.) na platformách sociálních médií.

„Samozřejmě se nám moc líbí, jak se zde využívají evropské fondy, a lidé v okolí si teď jsou mnohem více vědomi toho, jak důležitou roli v našem rozvoji hrála EU. Například moje babička nedávno poznamenala: „Ano, vy mladí jste ti, kteří musí vést tu Evropskou unii, která nám přinesla tolik dobrých věcí.“ A já odpověděla „ano“, protože jak jinak by to mělo být,“ dodala Ana. ■

Se zvláštním poděkováním Aně Jiménez Rey, Soledad Cañizares Sevilla a obyvatelům obvodu Distrito Sur za jejich pomoc.

DALŠÍ INFORMACE

Urban Sur: <http://urbansur.cordoba.es/>

DATA POINT

Evropské regiony odhalují různé stupně konkurenceschopnosti

Posledních 10 let měří index regionální konkurenceschopnosti (IRK) zásadní faktory konkurenceschopnosti ve všech regionech v celé Evropské unii.

IRK se skládá z 11 různých komponentů a zahrnuje koncepty, které se vztahují k udržitelnému rozvoji, produktivitě a kvalitě života. Tyto složky jsou rozděleny do tří skupin: základní skupina, včetně aktivity aspektů konkurenceschopnosti, skupina zaměřená na efektivitu, včetně přechodných aspektů, a inovace, popisující nejmodernější faktory konkurenceschopnosti.

Tento jedinečný index poskytuje vnitrostátní přehled, který ukazuje konkurenceschopnosti jednotlivých států nemohou zachytit. Poslední vydání IRK, zveřejněné 7. října 2019 na Evropském týdnu regionů a měst v Bruselu, potvrzuje polycentrický model s výraznými rozdíly mezi zeměmi, ale také regiony v rámci stejné země. I deset let po celosvětové finanční krizi je jasně viditelné rozdělení na severozápadní a jihovýchodní EU.

Rozdíly mezi hlavními městy: jsou větší nebo menší?

IRK vždy poukazyval na výraznou propast mezi hlavními městy / metropolitními regiony a zbytkem země. Region hlavního města je vždy nejkonečnější regionem v každé zemi, jak je vidět v níže uvedené tabulce, která představuje rozdíly v rámci jedné země pro vydání 2019 (země jsou seřazeny podle národního skóre od nejhorších po nejlepší). Ve všech vydáních IRK byly konzistentní tři pozoruhodné výjimky: Itálie, kde je nejlepším regionem Lombardie; Německo, kde Frankfurt nebo Oberbayern vždy překonal Berlín, a Nizozemsko, kde byl vždy nejkonečnější Utrecht.

V Itálii, Španělsku a Belgii pokrývají úroveň regionální konkurenceschopnosti širokou škálu, ale napříč regiony jsou rozprostřeny takřka rovnoměrně, jak ukazuje výška sloupců v tabulce znázorňující 50 % regionů v dané zemi. Ostatní země také vykazují velmi vysokou variabilitu, i když to vzniká kvůli výrazně vyšší výkonnosti regionu hlavního města ve srovnání s ostatními regiony země: například ve Francii, Portugalsku a většině východoevropských a severovýchodních zemí, kde regiony sousedící s hlavním městem jsou mnohem méně konkurenceschopné.

Síla regionů hlavního města odráží vyšší schopnost metropolitních oblastí fungovat jako aglomerační ekonomiky přitahující lidský kapitál a podniky.

Otázka zní: jsou tyto mezery mezi hlavním městem a zbytkem země čím dál větší, nebo lze najít nějaké známky přibližování se?

Obecně lze v různých vydáních IRK pozorovat stabilní mezery, i když v některých zemích *nadějné regiony* v posledních letech dohánějí hlavní města.

Sledování vývoje rozdílů mezi hlavními městy / metropolitními oblastmi je obzvláště důležité pro politiku soudržnosti, jejímž hlavním posláním je pomáhat regionům dohánět a snižovat geografické rozdíly. ■

DALŠÍ INFORMACE

Kompletní prezentace indexu evropské regionální konkurenceschopnosti 2019:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

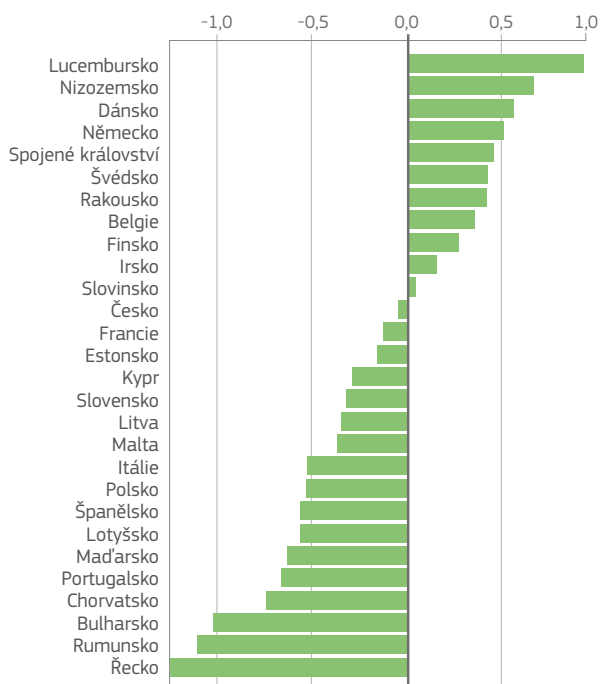
Přehled RCI 2019:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/363v-4uq6>

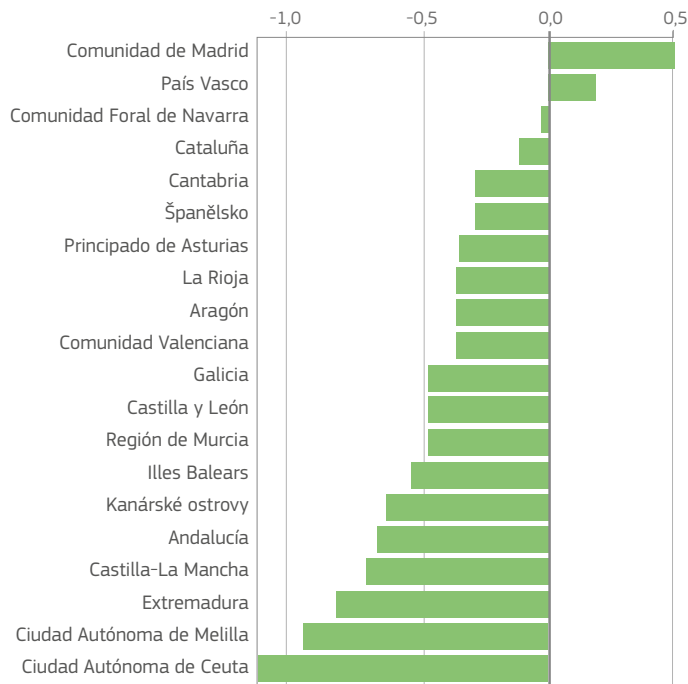
Pro více informací o veřejně přístupných údajích o fondech ESI sledujte @RegioEvaluation

nebo na Twitteru vyhledejte #ESIFOpenData

Rozdíl IRK v členských státech EU, 2019

Rozdíly IRK ve Španělsku, 2013

Pro analýzu jednotlivých zemí vyberte zemi, o kterou máte zájem, v obou sloupcových grafech na níže uvedeném odkazu a porovnejte rozdíl mezi nejvýkonnějším regionem (vždy v horní části grafu) a dalšími regiony. Například ve Francii dochází k mírné konvergenci Alsaska a regionu Rhône-Alpes vůči regionu hlavního města Île-de-France. Na druhé straně v Maďarsku tento trend naznačuje, že Budapešť (Közép Magyarorszá) se pomalu odchyluje od zbytku země, pro který je těžké držet krok.

Z interaktivních grafů si můžete vybrat libovolnou zemi a porovnat skóre IRK pro všechny regiony v dané zemi mezi indexem 2013, který zachycuje sociálně-ekonomickou situaci těsně před hospodářskou krizí v roce 2008, a nejnovějším IRK 2019.

Máte nějakou otázku, kterou byste chtěli řešit v budoucích příspěvcích v rubrice DATA POINT v časopisu *Panorama*?

Existuje nějaká datová sada, kterou bychom měli umístit do otevřené datové platformy pro ESI fondy?

Pokud ano, napište nám e-mail: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

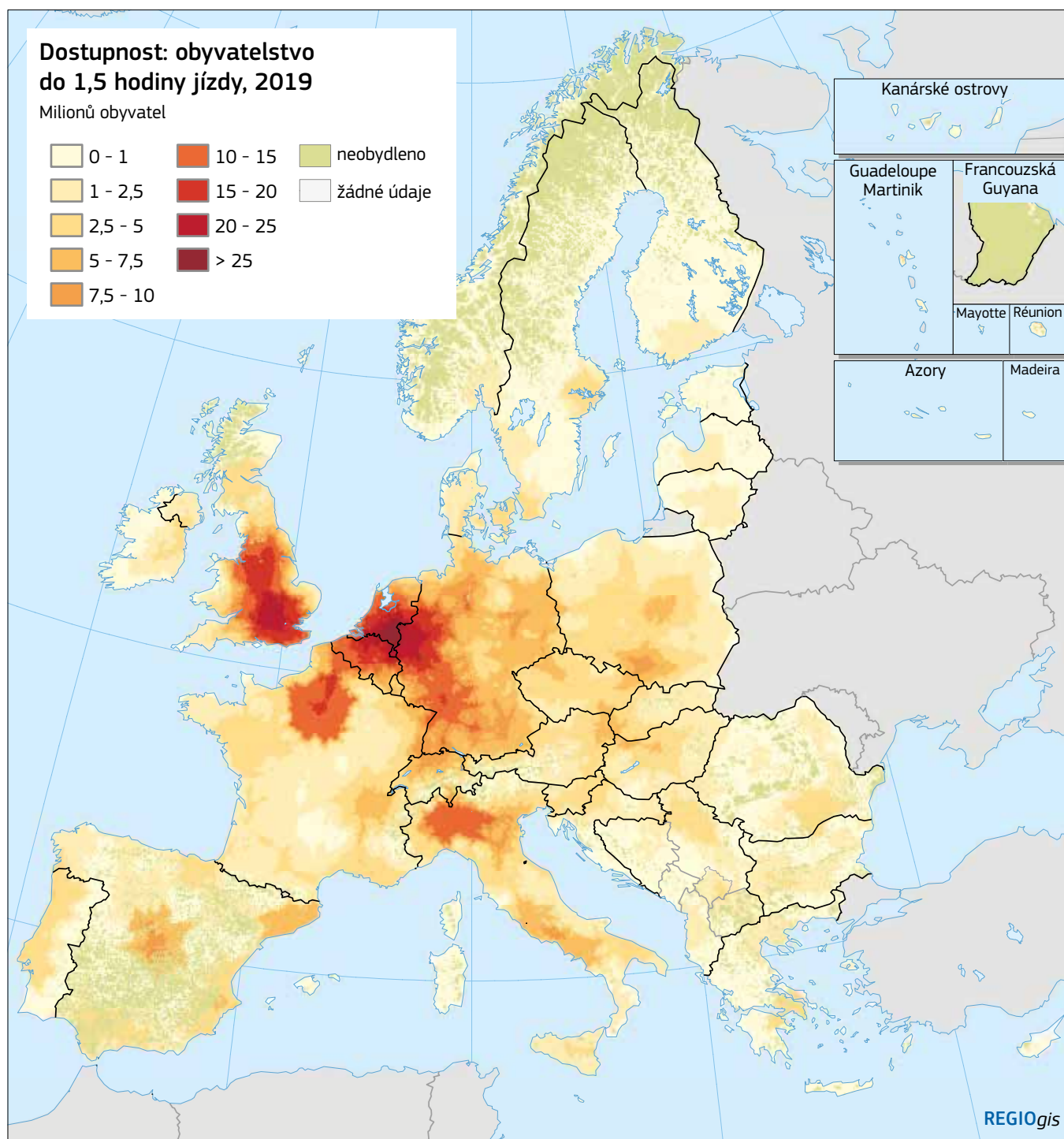
Sledujte diskusi na TWITTER [#ESIFOpenData](https://twitter.com/ESIFOpenData)

nebo se přihlaste k odebírání našeho zpravodaje: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Posouzení dostupnosti Evropy pomocí hlavních silničních sítí

Níže uvedená mapa ukazuje, kolik lidí žije v dosahu 90minutové jízdy (když nebereme v úvahu dopravní zácpu). Hlavní města, velké aglomerace a velká města v Evropě mají velmi vysokou úroveň dostupnosti. Tyto vysoké úrovně jsou však určovány

hlavně prostorovou koncentrací obyvatelstva a mnohem méně kvalitou a množstvím silniční infrastruktury. Pokud žije v okolí mnoho lidí, může mít lokalita vysokou úroveň dostupnosti, i když má relativně chudou silniční infrastrukturu.

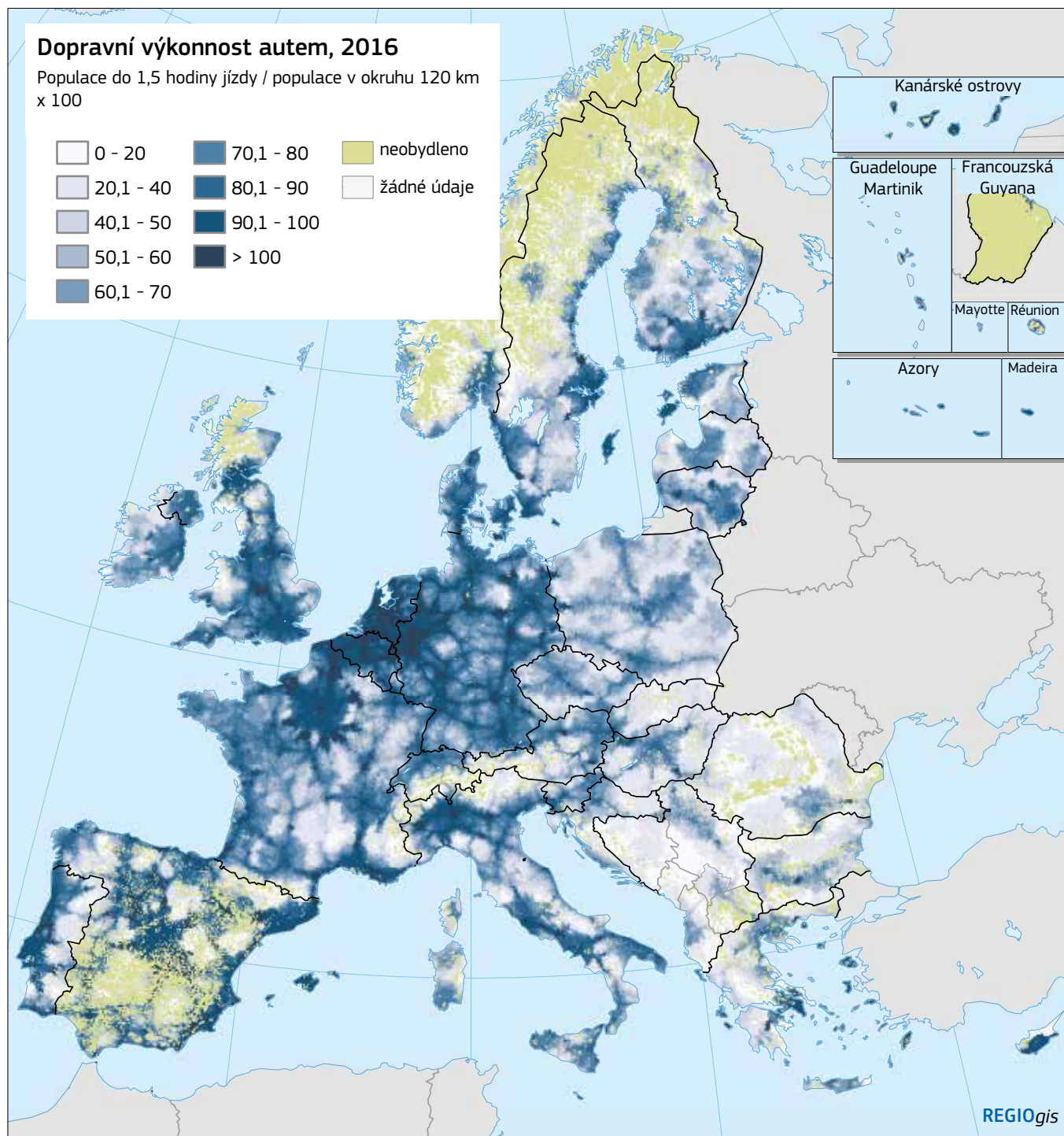

Pro lepší vizualizaci mapa ukazuje vážený průměr populace pro buňky 5x5 km. Analýza byla provedena pro buňky o velikosti 1x1 km. Zdroje: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

Abychom zjistili, která místa mají dobrou silniční infrastrukturu, ukazuje nám níže uvedená mapa, na kterých místech se lidé mohou snadno dostat k okolní populaci. Skóre 100 bodů nebo více je velmi dobré. Znamená, že do 90 minut jízdy se může člověk dostat minimálně ke stejnému počtu lidí, jaký žije v okruhu 120 km. Na této mapě jasně vyniká hlavní dálniční síť v západní

Evropě. Ve východní části EU je výkonnost silniční dopravy mnohem nižší, dokonce i v okolní hlavních a větších měst. Venkovské oblasti mají obecně nižší výkonnost silniční dopravy navzdory tomu, že mají mnohem větší délku silniční sítě na obyvatele než města. Obyvatelstvo rozptýlené po venkovských oblastech činí přístup k vysokorychlostním silnicím velmi nákladným. ■

Pro lepší vizualizaci mapa ukazuje vážený průměr populace pro buňky 5x5 km. Analýza byla provedena pro buňky o velikosti 1x1 km.
Zdroje: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

„Interreg Volunteer Youth“

Na cestě za moderní železnicí kolem sopky Etna

V různých regionech je dodnes je možné identifikovat několik přetrvávajících problémů, jako je například nedostatek přiměřených a inovativních veřejných služeb. Je třeba uznat, že ve většině případů členské státy EU nejsou schopny zcela odstranit obrovské obtíže, které v jejich regionech existují, zejména pokud se jedná o otázky konvergence, se kterými se Sicílie potýká.

Proto vyvstává otázka: co můžeme k vyřešení těchto náročných problémů udělat? Odpovědí je podporovat a zavádět politiku soudržnosti. Význam této politiky zdůrazňuje také iniciativa GŘ Regio „EU v mém regionu“, která zdůrazňuje a sdílí ty nejsymboličtější projekty schválené Evropskou komisí, jako je například rozšíření železniční trati Circumetnea (postavené v roce 1890) kolem města Catania, sedmého největšího metropolitního města v celé Itálii.

Výše uvedený projekt je jedním z nejvíce udržitelných, efektivních, inovativních a nejdůležitějších projektů v Itálii z programového období 2014–2020. Na výstavbu osmi nových stanic byl vyhrazen maximální příspěvek 478 milionů EUR: jde o stanice San Domenico, Vittorio Emanuele, Palestro, San Leone, Verrazzano, Librino, Santa Maria Goretti a letiště.

Toto prodloužení trasy usnadní studentům, pracujícím i turistům přesun z letiště do centra měst i pohyb v regionu, i když se počet cestujících za rok podle záznamů v roce 2018 výrazně zvýšil z 600 000 na 5 milionů. Tyto změny jdou mimo jiné ruku v ruce se snížením emisí CO₂, neboť díky vlakům nebudou muset cestující jezdit tak často autem.

Nutno podotknout, že tento projekt je zásadní také z toho důvodu, že se týká inteligentní specializace, a město Katánie v poslední době trpělo nedostatkem úspor.

Železniční trať Circumetnea byla navíc jedním z projektů spolufinancovaných Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR) na období 2007–2013. V rámci regionálního operačního programu pro Sicílii, který byl zahájen dne 7. září 2007, byly vybudovány čtyři úseky železnice: Galatea – Giovanni XIII, Giovanni XIII – Stesicoro, Borgo – Nesima a Nesima – Misterbianco Centro.

Celý projekt dobře zapadá do idey politiky soudržnosti, která si klade za cíl přiblížit se občanům EU tím, že zkrátí vzdálenosti mezi nimi. ■

Danilo Distefano je bývalým dobrovolníkem ve společném sekretariátu Interreg v Jižním Pobaltí díky iniciativě Interreg Youth Volunteer.

PROJEKTY

CESTA ZPĚT ČASEM PO SILNICI I VLAKEM

**INVESTICE CELKEM
11 332 552 EUR**

**PŘÍSPĚVEK EU
7 199 455 EUR**

Díky dvěma doplňujícím se projektům se v sídle světoznámých vozů Tatra v Kopřivnici v Česku rozvíjí jedinečný muzejní komplex.

V roce 2019 byly zahájeny práce na přeměně nevyužívané slévárenské budovy společnosti na technologicky vyspělé muzeum, čímž by se rozšířily dvě výstavy, které se v současnosti k této slavné značce vztahují. Hlavním cílem projektu je představit ucelenou sbírku vozidel mapující historii značky Tatra a vývoj automobilového průmyslu prostřednictvím sofistikovaných, vizuálně atraktivních a interaktivních displejů.

Tatra, jejíž počátky sahají až do roku 1850, je nejstarší česká automobilová společnost a třetí nejstarší výrobce automobilů na světě a je považována za jeden z korunačních klenotů českého průmyslu. Návštěvníci současného Technického muzea Tatra si mohou prohlédnout první vůz vyrobený v roce 1897 – Präsident – který byl prvním kočárem poháněným motorem namísto koňského spřežení.

Muzeu však chyběl dostatečný prostor k vystavení celé sbírky, což znamenalo, že některé exponáty musely zůstat ve skladu.

Projekt muzea vozidel Tatra

Nový projekt Muzeum vozidel Tatra se rozhodl tento problém vyřešit (celková investice 6,7 milionu EUR). Otevření nových výstavních prostor, které se nyní nacházejí v bývalém slévárenském a skladovacím prostoru stejného areálu, je plánováno na rok 2021 a je financováno z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (4 miliony EUR).

Kromě 60 jedinečných exponátů budou mít návštěvníci možnost vidět 70 historických modelů, zejména nákladních auto-

mobilů, kterými do muzea přispěli majitelé společnosti Tatra Trucks, a speciální exponáty, které ukazují, jak motory skutečně fungují.

Slovenská Strela

V lednu 2018 získala společnost Tatra Trucks evropský grant na projekt rekonstrukce českého národního kulturního dědictví – motorového vlaku Tatra T 68, známého také jako Slovenská Strela. Vlak byl vystaven až do poloviny roku 2018 před technickým muzeem Kopřivnice, tam ale nebyl chráněn před vlivy počasí a jeho stav se zhoršoval.

Společnost Tatra Trucks se rozhodla vlak Slovenská Strela zrekonstruovat a vybudovat pro něj zcela nový výstavní prostor spolu s prostory v Muzeu vozidel Tatra.

Celkové náklady na projekt rekonstrukce vlaku Slovenská Strela, včetně výstavby výstavního prostoru, se odhadují na 4,6 milionu EUR, z čehož téměř 3,1 milionu EUR bude hrazeno z evropských fondů, zbytek pochází od společnosti Tatra Trucks.

Obnova vlaku Slovenská Strela začala již před několika měsíci a aby se vrátila do provozuschopného stavu, bude vyžadovat komplexní opravu. Ta by měla být dokončena zhruba do jednoho roku a poté bude vlak přesunut do nových výstavních prostor. Za dobrého počasí ji bude možné vystavit venku a při mimořádných příležitostech se bude dokonce moci projet po veřejné železniční síti města Kopřivnice. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://www.tatramuseum.cz/index.php?r=5&idj=2>
<http://slovenska-strela.cz/cs-CZ>

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE PODPORUJÍ NÁRODNÍ ZDRAVOTNÍ SLUŽBY VE ŠPANĚLSKU

INVESTICE CELKEM
33 471 081 EUR

PŘÍSPĚVEK EU
23 402 419 EUR

Program Zdraví a sociální péče (SBS) konsolidoval využívání systémů IKT v rámci španělského národního zdravotnického systému. Důraz byl kladen na interoperabilitu a efektivitu klíčových elektronických služeb pro občany a poskytovatele zdravotní péče. Tento projekt s podporou EFRR pomáhá lidem získat přístup k životně důležitým zdravotním službám po celé zemi, nejen tam, kde žijí.

Program SBS usnadnil účinnou výměnu elektronických předpisů a digitálních lékařských záznamů ve španělském národním zdravotnickém systému, který je založen na decentralizované struktuře. Rovněž byly provedeny práce k vyhodnocení uživatelských informačních systémů ve zdravotnictví.

Zavedení služby elektronického předpisu znamená, že všichni španělští občané mohou získat předpis v jakékoli lékárně po celé zemi. To přináší velké výhody lidem, kteří jsou třeba na dovolené nebo na cestách a nechtějí přerušit léčbu. Na základě starého systému mohli lidé dostávat předpisy a předepisované léky pouze v místě svého bydliště. Služba elektronických předpisů byla zavedena ve všech 13 000 centrech základní zdravotní péče po celém Španělsku a ve všech 21 000 lékárnách v zemi.

Celostátní zavedení digitálního systému zdravotních záznamů umožňuje výměnu lékařských záznamů mezi všemi 17 španělskými regiony (autonomními společenstvími) a dvěma španělskými autonomními městy (Ceuta a Melilla). Pracovníci v oblasti veřejného zdraví a lékaři si nyní mohou prohlédnout záznamy

kteřekoli osoby, což jim pomáhá poskytovat efektivní léčbu po celé zemi. Pacienti kromě toho mohou prohlédnout a stahovat své lékařské záznamy a ke zjišťování, kdo si je již prohlédl, používat zabezpečený systém ověřování totožnosti.

Tento projekt také zlepšil identifikační systém pro uživatele zdravotnických služeb tím, že začlenil životně důležitá a aktuální bezpečnostní opatření. Tyto změny zajistí důvěrnost údajů a zároveň i ověření totožnosti lékařů, lékárníků a pacientů.

Všichni španělští občané – 46,5 milionů lidí – má nyní zdravotní karty, které mohou používat pro přístup k digitálním službám.

Nezbytná infrastruktura

Aby mohl projekt SBS dosáhnout kýžených změn, musel nejprve provést řadu dílčích úkolů. Pracovníkům ve zdravotnických střediscích bylo poskytnuto odpovídající vybavení, včetně obrazovek s vysokým rozlišením a pracovních stanic. V nemocnicích byla instalována infrastruktura pro zpracování dat, úložiště a bezdrátový přístup (Wi-Fi). Kromě toho byl vyvinut software ke zlepšení interoperability, správy, digitalizace a archivace klinických záznamů ve španělském zdravotnickém systému.

Zavedení centralizovaných systémů bezpečného uchování certifikátů, ověření a elektronických podpisů pro zdravotnické pracovníky mezitím pomohlo splnit požadavky na digitální zabezpečení tohoto projektu. ■

DALŠÍ INFORMACE

<http://www.red.es>

PROJEKTY

UMĚLÝ NOS KONTROLUJE ČERSTVOST BALENÉHO JÍDLA

**INVESTICE CELKEM
2 013 200 EUR**

**PŘÍSPĚVEK EU
1 006 600 EUR**

Přeshraniční projekt, který sdružuje výzkumné pracovníky a potravinářské společnosti z Belgie a Francie, hledá nový, levný způsob, jak kontrolovat čerstvost baleného jídla. Cílem je snížit množství potravinářského odpadu pomocí přesnějšího způsobu určení trvanlivosti produktu, který by měli výrobci i zákazníci k dispozici.

Cílem projektu TERAFOOD, který je financován Evropským fondem pro regionální rozvoj, je vyvinout komerční senzor, který by využíval technologii známou jako THz. Tento koncept využívá neionizující elektromagnetické záření reagující se stopovými plyny, které se vytvářejí při rozkladu potravin. Projektový tým si klade za cíl zavést tento nový senzor přímo do samotného balení potravin, aby poskytovaná přesná měření umožnila spotřebitelům zachránit potraviny, které jsou stále bezpečné k jídlu.

K plýtvání potravinami dochází v průběhu celého řetězce výroby potravin, od zpracování až po koncového spotřebitele. Odhaduje se však, že během samotné fáze zpracování se vytvoří 50 % odpadu, hlavně při výrobě baleného jídla.

V současné době metody kontroly čerstvosti balených potravin spočívají v tom, že společnosti pravidelně odebírají náhodné vzorky z vlastních výrobních linek. Aby byla zajištěna přijatelná bezpečnostní rozpětí, má tato metoda tendenci zkracovat termíny trvanlivosti, čímž při zpracování a skladování v obchodech a domácnostech vzniká zbytečný odpad. Výrobci mohou také utrpět značné finanční ztráty v důsledku nákladů na odběr vzorků a analýzu.

Projekt TERAFOOD slibuje přesnější neinvazivní hodnocení na základě údajů v reálném čase. Senzor, který monitoruje biomar-

kery vytvářející se během přirozeného rozkladu potravin, lze používat v průběhu celého procesu výroby a distribuce. Každé balení vybavené senzorem je plně sledovatelné a závady lze detekovat kdykoli v průběhu životnosti produktu.

Detekce je založená na měření těžkých organických sloučenin, které se nacházejí uvnitř balení. S přesností vyšší než jedna částice na milion má senzor také potenciál zvýšit důvěru spotřebitelů v potravinářský výrobní řetězec.

Senzor na zkoušku

K dnešnímu datu tým projektu vyvinul a vyrobil první generaci senzoru, která se právě testuje a zkouší. Princip detekce, na jehož základě senzor funguje, je navíc chráněn patentem. Dále byla spuštěna zabezpečená online platforma, na kterou mohou partneři projektu nahrávat údaje shromážděné během jejich výzkumu.

Projekt TERAFOOD byl přestaven na 9. ročníku konference THz Days, která v červnu 2017 proběhla na univerzitě v Dunkerku ve Francii. V lednu 2019 se v prostorách partnera projektu Photonics Research Group na přírodovědecké fakultě belgické univerzity v Gentu konal tematický úvodní workshop.

Další workshop bude v únoru 2020 hostit koordinátor projektu, Ústav elektroniky, mikroelektroniky a nanotechnologie ve francouzském městě Villeneuve d'Ascq. Dva ukázkové workshopy představí na konci roku 2020 nový senzor a závěrečná akce projektu se bude konat na jaře 2021. ■

DALŠÍ INFORMACE

<https://terafood.iemn.fr/>

PROJEKTY

RENOVACE KANÁLŮ SNIŽUJÍ RIZIKA POVODNÍ V MAĎARSKU A SRBSKU

INVESTICE CELKEM
8 699 537 EUR

PŘÍSPĚVEK EU
7 394 607 EUR

Projekt BABECA financovaný EU obnovuje síť kanálů procházející Maďarskem a Srbskem s cílem snížit rizika povodní a zlepšit kvalitu vody na obou stranách hranice.

Kanál Baja – Bezdán s celkovou délkou 44,8 km – 32,2 km v Maďarsku, 10,6 km v Srbsku a 2 km podél hranice – byl historicky důležitou trasou pro přepravu zboží po vodě z řeky Dunaj. Dnes se používá hlavně k zemědělskému zavlažování, sportu a rekreaci, ale v posledních letech se jeho stav zhoršuje kvůli nedostatečné údržbě.

Financování pocházející z nástroje předvstupní pomoci Interreg bude použito k rehabilitaci kanálu a jeho budoucí údržbu, což přinese výhody přibližně 110 000 lidem. Nová protipovodňová opatření posílí také roli řeky Dunaj, která leží po proudu od kanálu a do které stéká dešťová voda z kopců ve vnitrozemí, při ochraně proti záplavám.

Opravy provedené během projektu eliminují úzká místa v síti kanálů a usnadní cestování přes Maďarsko a Srbsko po vodních cestách. Tato přeshraniční spolupráce bude také podporovat místní turistický ruch podél kanálu.

Práce na čištění kanálů

V Maďarsku bude vybagrováno 5600 metrů kanálu, aby bylo možné kanál vyčistit od plevelů a dalšího materiálu, který brání toku vody. Stav místních vod byl dříve vyhodnocen jako „špatný“ právě kvůli nahromaděnému blátu. Projekt BABECA pomůže odstranit nečistoty ve vodě pomocí lodních ramp a plošin určených k odstraňování naplaveného dříví na třech různých místech.

V Srbsku budou v rámci projektu opraveny dvě plavební komory – zařízení používaná ke zvedání a spouštění plavidel mezi úseky kanálu, které mezi sebou mají výškový rozdíl –, aby mohly bezpečně fungovat. Plavební komora Bezdán se již od roku 1995 nepoužívá kvůli špatnému stavu její konstrukce a strojního vybavení, zatímco plavební komora Šebešfok a stavidla nebyly nikdy dokončeny.

Cílem projektu je zajistit dlouhodobou udržitelnost kanálu, který bude i nadále společně spravovat Srbsko a Maďarsko. Zvýšená kvalita vody oživí vodní faunu kanálu, do které patří ryby a hmyz, zatímco přeshraniční spolupráce dále podpoří stavbu plavidel v loděnici Bezdán a cestovní ruch napříč regiony. ■

DALŠÍ INFORMACE

<http://www.babeca.eu/app/>

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

6. ÚNORA

Brusel (BE)

Konference na vysoké úrovni na téma „Zapojení občanů v zájmu dobrého řízení politiky soudržnosti“

24.–25. BŘEZNA

Brusel (BE)

Fórum nejvzdálenějších regionů 2020 „Společně pro udržitelnou budoucnost“

12.–15. ŘÍJNA

Brusel (BE)

Evropský týden regionů a měst

PRÁVNÍ INFORMACE

Evropská komise ani žádná osoba za ni jednající nese odpovědnost za použití následujících informací.

Luxembursko: Úřad pro publikace Evropské unie, 2020

PDF: ISSN 1725-8197 KN-LR-19-071-CS-N

© Evropská unie, 2020

Opětovné používání je povoleno za podmínky uvedení zdroje.

Zásady týkající se opětovného používání dokumentů Evropské komise upravuje rozhodnutí 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

Pokud jde o použití či reprodukci fotografií či jiného materiálu, na něž se nevztahují autorská práva EU, je nutné požádat o povolení přímo vlastníky autorských práv.

Printed by Bietlot in Belgium

Tento časopis je tištěn v angličtině, bulharštině, francouzštině, italštině, němčině, polštině, řečtině, rumunštině a španělsčině na recyklovaném papíře. Je k dispozici on-line ve 22 jazycích na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/publications/panorama-magazine/

Uzávěrka obsahu tohoto vydání proběhla v lednu 2020.

FOTOGRAFIE (STR.):

Obálka: © iStock/AndresGarciaM

Strana 3: © Evropská unie

Strana 8: © Alex Pavilij Atklasana

Strana 9: © BestMedGrape

Strana 10: © Řeky bez odpadků pro čisté Černé moře

Strana 11: © Přístav Haminakotka

Strany 13, 14, 15: © Evropská unie / David Plas

Strana 18: © Autoridade de Gestão do COMPETE 2020

Strana 20: © Řídicí orgán POSEUR

Strana 22: © POSEUR

Strana 23: © POSEUR

Strana 24: Foto 1 © Green Urban Living; foto 2 © TMG; foto 3 © AORP; foto 4 © TENOWA

Strana 26: © CCDR LVT

Strana 27: © META Group

Strana 28: © Evropská unie

Strana 29: © Evropská unie

Strana 30: © Evropská unie

Strana 31: © Evropská unie

Strana 32: © Evropská unie

Strana 35: © iStock/Juan Carlos Hernández Hernández

Strana 36: © iStock/MarioGuti

Strana 42: © iStock/labsas

Strana 43: © Museum Tatra

Strana 44: © iStock/SDI Productions

Strana 45: © iStock/hedgehog94

Strana 46: © iStock/Baja-Bezdan Canal

ZŮSTAŇTE VE SPOJENÍ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyregion](https://www.facebook.com/EUinmyregion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyregion](https://www.youtube.com/EUinmyregion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Úřad pro publikace
Evropské unie

Evropská komise
Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku
Kommunikace – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu